

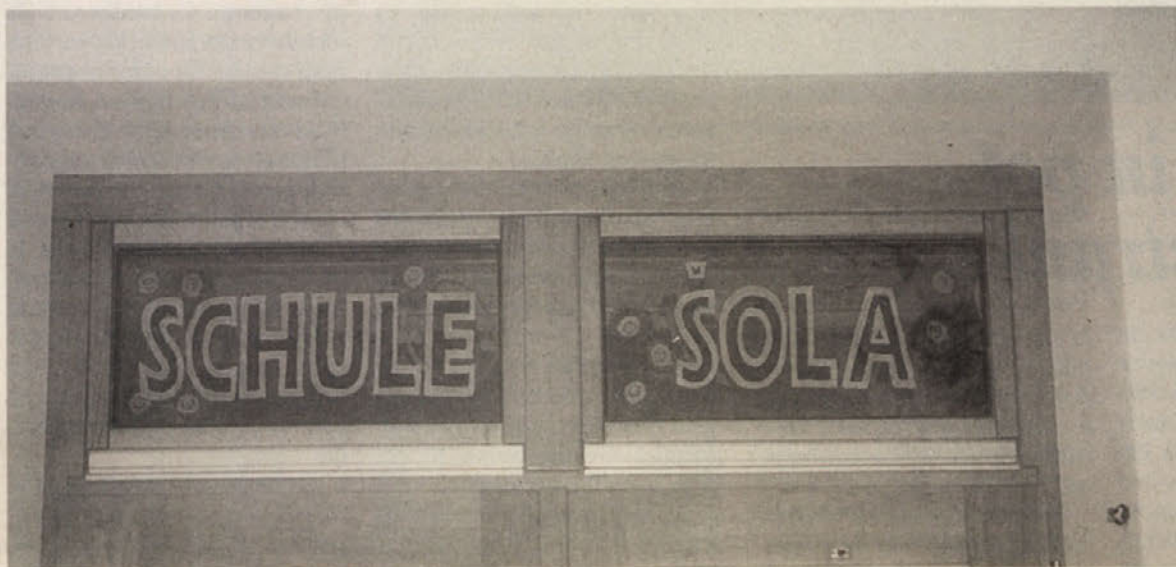
SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
3. NOV.
1995

Letnik 50
Štev. 44 (2831)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Župan Skubl: anonimne grožnje »nalog prebivalcev«

Ta nedolžni napis je razburil koroške duhove. Kje je toleranca?

Nezaslišno nasilje župana Skubla dvojezične občine Suha nad nedolžnim dvojezičnim napisom »Schule-šola« v dvojezični javni ljudski šoli v Žvabeku ni razburilo le domačega prebivalstva, ampak je odmevalo tudi v vsej avstrijski ter sosednji mednarodni javnosti.

Zveza slovenskih organizacij ostro obsoja netolerantno ravnanje suškega župana, posebno še, ker zaostreje politično klimo v deželi, ki se je začela sicer počasi, a vendarle zavedati pomena živete dvojezičnosti in dobrega sosodstva. Poleg dejstva, da spada občina med dvojezične na spodnjem Koroškem, pa ne more biti napačno, če je dvojezični karakter šole izražen tudi javno. Slovenskogovoreče prebivalstvo se ne more sprijazniti s tem, da bi bil njegov jezik nekaj, kar je potrebno skrivati, in apelira na razum in odprtost odgovornih, da ta spodrsrljaj

čimprej popravijo. V nasprotnem primeru nimamo najmanjšega vzroka, verjeti v dobre namene uradnih zastopnikov občine. Besede o sožitju bodo ostale toliko časa papir, dokler ne bodo sledila konkretna dejanja.

Predsednik sosveta za koroške Slovence Marjan Sturm je najavil, da bo žvabeški primer odkrite diskriminacije obravnaval tudi sosvet.

Zeleni v avstrijskem parlamentu bojo proti županu Skublu uvedli raziskovalni postopek in ga ovadili zaradi prekrška zakona o narodnih skupnostih. Manjšinska glasnica in državnozborna poslanka Terezija Stoisić je namesto večne brambovske mitologije zahtevala sožitje s sosedom in medsebojno odprtost ter načeloma večjezične in medkulturne koncepte. Hudo razočarana je Stoisićeva nad odnosom koroške ljudske stranke do slovenščine.

Predsednica Delovne skupnosti »narodnosti v SPÖ« Ani Blatnik je kritizirala župana Skubla, da o kulturi sožitja očitno ničesar noče slišati in da mu je dvojezičnost občine hud trn v peti. Po govoru Slovenca na uradni plebiscitni proslavi bi dvojezični napisi na šolah morali biti samoumevni.

Župan Skubl je v razgovoru s Slovenskim vestnikom branil svoj ukaz z argumentom, da je izvajal samo nalog prebivalcev, ki da so mu v anonimnih klicih grozili in obljubljali razbite šipe in podobno.

Medtem pa tudi visoki uradniki deželne vlade soglasno ugotavljajo, da je treba Zakon o narodnih skupnostih eksekutirati in postaviti vse predpisane dvojezične table. Sem pa seveda sodijo napisi na javnih poslopih – tudi v priznani dvojezični občini Suha.

Franc Wakounig

Zeleni: Stoisić in Prucha

Konec minulega tedna so pri zelenih na zvezni in deželni ravni padle važne odločitve. Manjšinski kongres zelenih je namreč ponovno potrdil Terezijo Stoisićevo za manjšinjsko kandidatko pri državnozbornih volitvah. Kongres »desete zvezne dežele«, poleg avtohtonih manjšin kot so to Slovenci, Hrvati, Čehi, Slovaki, Madžari in Romi so se ga udeležile tudi nove manjšine – Kurdi, Turki, Grki, Jugoslovani in drugi, je sprejel tudi resolucijo, v kateri narodne skupnosti zahtevajo, da je vsem priseljencem treba za-

gotoviti pravno, socialno in politično enakopravnost, kot jo že uživajo priseljenci iz držav EU.

Deželni kongres koroških Zelenih pa je določil Karin Prucho za glavno kandidatko za parlament. Prucha, ki je pri prihodnjih občinskih volitvah nameravala kandidirati v Celovcu, se je prav zaradi dobrih izgledov za Zelene, da dobijo osnovni mandat tudi na Koroškem, odločila za parlamentarno kandidaturu, na drugem mestu je univ. profesor in skladatelj Dieter Kaufmann. Med kandidati

je tudi univ. asistent dr. Vladimir Wakounig.

Težišča koroških zelenih so poleg sožitja in enakopravnosti Slovencev še ekološka davčna reforma, socialna enakopravnost in seveda kultura sožitja, skupna manjšinska kandidatka pa je Stoisićeva, ker je z delom dokazala svojo pristojnost. Koroški zeleni pa podpirajo tudi možno vladno udeležbo zelenih na zvezni ravni, kajti prihodnje volitve in čas po njih bojo odločilni za celoviti razvoj države in družbe v naslednjih letih. F. W.

Ljubitelji knjig, pozor!

Teden modernega antikvariata

Slovenske in nemške knjige
po znižanih cenah,
m. dr. posamezni izvodi že
razprodanih knjig.

Izkoristite priložnost,
razprodaja traja samo še nekaj dni!

DRAVA – Naša knjiga
Paulitschgasse 5–7
A-9020 Klagenfurt/Celovec
Tel. 0 46 3/ 55 4 64 • Fax. 55 4 64-22

Člen 7 – naša pravica

»Člen 7 – naša pravica« je bil v vseh letih nekakršen borben krik koroških Slovencev, ni bilo demonstracije ne protestnega zborovanja, kjer se ne bi kdo od govornikov spomnil tega člena ali kjer ne bi prav to pisalo na kakšnem transparentu. 26. oktobra, za nacionalni praznik, je vabila »Dunajska delovna skupnost za narodnostna vprašanja« k simpoziju »40 let Državne pogodbe 1955 do 1995. Državna pogodba in narodne skupine«. V ospredju tega simpozija je bil člen 7. Dr. Teodor Domej je orisal genezo tega zakona, ki je nastal v kontekstu borbe za teritorialno pripadnost južne Koroške. Dr. Heinz Tichy je osvetlil njegov pomen v avstrijskem pravnem sistemu in kratko predstavil predloge Evropskega sveta za zaščito manjšin. Dr. Albert F. Reiterer je kritiziral, da člen 7 zaobjema le nekaj odtenkov manjšinskega življenja in da v bistvu ščiti samo jezik. Dr. Gerlinde Stern-Pauer pa je v zaključnem referatu prav na podlagi pomanjkljivosti naše zakonodaje in predvsem politične realnosti zahtevala, naj se manjšinske pravice zavaruje v obliki »Staatszielbestimmung« v ustavi, naj se namesto teritorialnega principa uveljavi tudi personalni princip – Slovenka je Slovenka tudi drugje – in naj se končno upošteva modernizacija življenja. Nove komunikacijske strukture, novi pristopi pri učenju, mobilnost tudi pripadnikov manjšine ne smejo biti povod za tiho asimilacijo, ker je pač postal jezik docela nefunkcionalen.

Ta simpozij s svojim diferenciranim prikazom enega naših centralnih gesel je potrdil, kako važno je, da se vedno znova ukvarjamo s »samoumevnim« in pretehtamo, kaj je od tega, kar je bilo dobro, dobro tudi za današnji čas in njegove potrebe.

Helena Verdel

GEORGES FEYDEAU
**POKOJNA
GOSPEJNA
MAMA**
Musical ★ Komedija
Glasba ★ Gabriel Lipuš
Režija ★ Vinko Möderndorfer
Izvedba ★ Člani Scene 11
3., 4., 5. nov. '95 ★ 19.30
Kulturhaus Šentprimoz

S precejšnjo reklamo je koroško slovensko občestvo iz glasila Narodnega sveta izvedelo, da se je nekdanji državni poslanec na listi Zelenih Karel Smolle pobratil z Liberalnim forumom in da kandidira na 12. mestu zvezne liste te stranke. Smollejevo prizadevanje, da bi si ponovno pridobil možnost za sedež v državnem (ali pa v deželni) zboru, traja že nekaj let, zato je razumljivo, da je zgrabil prvo priložnost, ki se mu je ponudila. Presenetljivo – ali pa tudi ne – pa je dejstvo, da je Enotna lista zanj ubrala natančno tisto pot, pot integracije v stranke, ki jo zagovarja Zveza slovenskih organizacij in katero sta NSKS in EL družno imenovala asimilantsko, izdajalsko in podobno.

KOMENTAR

Piše Sonja Wakounig

Enotna lista in pot integracije v stranke

Vodstvo LIF je poudarilo, da mu gre pri imenovanju Smolleja predvsem za signal odprtosti do manjšin in to je vsekakor treba videti pozitivno. Volilci EL pa bodo prav gotovo v dilemi: naj volijo LIF ne glede na svojo in strankino svetovnonazorsko usmeritev, samo zaradi spet enkrat »našega« (čigavega?) poslanca? Posebno še, ker je tim. bazična demokracija tokrat popolnoma v vodo padla, nikjer po občinskih gremijih ni bilo predhodne diskusije o povezavah z liberalci, kaj šele o inte-

gracijskem modelu. Zato se »izučeni« Slovenec / Slovenka ob zagotavljanju, da bo Smolle odgovoren edinole EL, lahko le nasmehne, kajti volja EL je hkrati Smollejeva volja; tudi v šolskem vprašanju je EL revidirala svoje stališče šele po znamenitem pristanku »svojega« poslanca, danes so vsi vneti zagovorniki obstoječega šolskega modela in nihče noče več slišati, da se je vozil na Dunaj protestirat.

Probleme bo imel predvsem strogo katoliški tabor: po eni strani navajen, da poslušno

sledi pastirjem, po drugi pa ima ravno ta stranka najbolj razpoznaven antiklerikalni profil. Smolle je v predsedstvu Mohorjeve družbe, Warasch in Pipp (ki sta na deželni listi LIF) pa sta tam na plačilni listi.

»Resnično partnerstvo« se bo moralo šele dokazati in izkazati. ZSO pa ima dokaz več (in to ravno s strani, s katere smo ga najmanj pričakovali), da je njena pot pravilna in prav zato gojimo upanje, da bo končno prišlo do konstruktivnih pogovorov med obema osrednjima organizacijama. Z zahtevo po samostojnih in polnovrednih poslancih v resnici tudi EL ne ve več kaj početi, ostala bo le še plakativna beseda, s katero se bo dalo še kakih dvajset let to-

lažiti tiste, ki hočejo na vsak način verjeti. Toliko časa, dokler ne bo ta pot integracije v avstrijski družbi, in s tem tudi v slovenski, samoumevna.

Seveda bi bilo bolj modro, če bi EL imenovala na to mesto kako drugo osebo, kajti Smolle je pač na glasu političnega kameleona. In nekaj let nazaj sta Andrej Wakounig in Marjan Pipp še hvalila manjšinsko politiko Jörga Haiderja kot najboljšo na Koroškem. Vse je mogoče pri EL, aber nix ist fix.

Občina Suha tepta enakopravnostin sožitje

Ravnatelj žvabeške šole Lenart Katz med svojimi učenci

Skromna beseda »Šola« na nadvratnem okencu znotraj šole kot del dekoracije za slovesno odprtje obnovljene dvojezične ljudske šole v Žvabeku je bila povod za škandalozno ravnanje suškega župana Siegfrieda Skubla.

Prejšnjo soboto, 28. oktobra, so obnovljeno žvabeško šolo slovesno odprli in jo predali njenemu namenu. Splošno veselje nad uspelo renovacijo, ki je stala 4,5 milijona šilingov, je kvarila zavest, da župan dvojezične občine na dvojezični šoli ne dovoljuje dvojezične oznake »Schule-Šola«, pa čeprav v obliki dekoracije, in da jo je občinskemu delavcu ukazal odstraniti. V teku končnih priprav na slovesno odprtje šole se je učiteljski kolegij, ki mu kot ravnatelj predseduje Lenart Katz, soglasno odločil za dekoracijo nadvratnega okenca pri vhodnih vratih z barvastim napisom »Schule-Šola« in rožicami.

Napis je dalj časa nastajal in tako otrok kot tudi staršev (z izjemo ene matere) ni motil, ampak so ga pozdravili. Župan Skubl je zaradi tega v začetku oktobra o podvigu učiteljev obvestil okrajnega šolskega inšpektorja Scheibla, ta pa inšpektorja za dvojezično šolstvo Tomaža Ogrisa. V sredo, 25. oktobra, je v šoli prišlo do sestanka med županom, ravnateljem Katzem in obema nadzornikom, kjer se je župan

skliceval na to, da je za napise pristojna edinole občina, ki je po zakonu zadolžena za vzdrževanje poslopja, in ultimativno do 27. oktobra zahteval odstranitev napisa. Ravnatelj Katz, ki se je skliceval na učni načrt, v katerem je posebej poudarjeno, da je treba otroke vzgajati k samozavesti in interkulturnemu učenju, je od župana zaman zahteval pismeni nalog in naj mu pokaže zakon, ki prepoveduje dvojezični napis. Nadzornika sta bila za dvojezični napis, a po zakonu je zanj pristojna občina.

Dekoracijski napis je ostal na okencu vse do sobote dopoldne, ko ga je občinski delavec po nalogu župana Skubla odstranil.

Nasilna odstranitev dvojezične dekoracije je seveda vtisnila svoj pečat dvojezični otvoritveni slovesnosti. Župana Skubla sploh ni bilo blizu, ampak je poslal svojega namestnika Pölza. Ravnatelj Katz je v svojem govoru naglasil toleranco in medsebojno spoštovanje ter potrebo po mirnem in enakopravnem sožitju. Vzdušje med starši in ostalim prebivalstvom je najboljše zajela iz Labotske doline priseljena mati otroka:

»Brezvestno je, če odrasli podirajo mostove, ki jih otroci gradijo«. Tem besedam ni ničesar dodati.

Franc Wakounig

SMOLLE PRI LIBERALNEM FORUMU

Kandidatura, ki iritira

Za izvenstoječe morda presenetljivo, za poznavalce pa »skoraj« pričakovano se bivši zeleni parlamentarec Karel Smolle po neslavnem razhodu z Zelenimi ponovno poteguje za sedež v avstrijskem državnem zboru – tokrat preko Liberalnega foruma in kot domnevni »avtonomi kandidat Enotne liste«, kakor je prejšnji teden poudaril njen predsednik Andrej Wakounig.

S kandidatu Karla Smolleja na izglednem mestu da so liberalci hoteli dati znamenje v prid manjšinam in proti tokovom netolerance, število slovenskih glasov da pri tem ne igra pomembne vloge, je dejal koroški poslanec LiF Hans Peter Haselsteiner. Zanj in za njegovo stranko koroški Slovenci niso nobena obremenitev ali problem. Prepričan je, da bo liberalci 17. 12. 1995 pridobili glasove in mandate, možnih je celo petnajst sedežev v parlamentu, dvanajsti pa je s pogodbo med EL in LiF že vnaprej določen za Smolleja.

Andrej Wakounig je dejal, da je LiF kot edina stranka

ponudil roko za sodelovanje in ni izključeno, da bosta EL in LiF v prihodnje sodelovala v vsebinskih zadevah tudi na deželni ravni. Predsednik EL je posebej naglasil, da so mandatarji LiF že svojčas kot svobodnjaki (Kier, Barmüller, Frischenschlager, Schmidt) imeli pozitiven odnos do manjšin. To da se sedaj odraža tudi v tem, da pakt zagotavlja narodni skupnosti popolno avtonomijo, kar pri drugih strankah, tudi pri zelenih ne, sploh ni bilo mogoče. Sploh pa da je Smolle kot poslanec bil žrtev intrig zelenih poslancev Voggenhuberja in Stoisičeve.

Za Wakouniga je edinole Smolle garant, da bo manjšinska vprašanja spet dobila ustrezno politično raven.

Smolle sam je naglasil, da sta zagotovljeni avtonomi mandat in zastopstvo manjšin bila odločilna za njegovo kandidatu pri LiF. On da je vedno ravnal in odločal v soglasju z manjšinami, ki so ga menda prosile, naj kandidira in rotile, naj ostane tudi predsednik manjšinskega centra na Duna-

ju. Trdil je, da je LiF kot prva stranka jasno dojel, da so manjšine važno vprašanje, ki ga je treba obravnavati na najvišji ravni in je bil takoj pripravljen, da na parlamentarni ravni podpre novelo zakona o narodnih skupnostih, ki da jo je on, Smolle, menda že pripravil.

Ko mu je Haselsteiner dal iztočnico, da Liberalni forum ne pozna klubske prisile, je Smolle krepko mahnil po zelenih in jim očital totalitarne strankarsko-disciplinske metode. Kot v bivši Sovjetski zvezi ali na Kitajskem da se je moral dnevno trikrat zagovarjati pred strankinim rabsodiščem. Stoisičevi je očital, da je manjšinsko politiko privatiziral. Smolle ji je skušal vtisniti pečat neresnosti in nesamostojnosti. Svoj verbalni napad na Zelene in njihovo manjšinsko glasnico Terezijo Stoisičevico je bivši zeleni poslanec in sedanji liberalni kandidat zaključil z bahavo napovedjo, da se bo 12. decembra z njegovim vstopom v državni zbor pričelo novo poglavje v avstrijski manjšinski in ustavnopravni politiki.

Kaj pa Mohorjeva?

Kar trije kandidati na deželni listi Liberalnega foruma so najožje povezani z Mohorjevo: Karel Smolle je njen odbornik, Filip Warasch in Marjan Pipp pa nastavljenca. Liberalni forum s predsednico Heide Schmidt je prav do križa v javnih poslopih zavzel zelo jasno stališče, ki so ga Cerkev in mnogi verniki prav tako jasno odklonili. Kandidatura omenjenih oseb na listi pa je že in bo še močno iritirala in vznemirjala predvsem katoliško usmerjeno slovensko javnost.

Ravnatelj Mohorjeve, rektor Jože Kopeinig, je Slovenskemu vestniku izjavil, da do kandidature omenjenih oseb še ne bo zavzel stališča, da pa Karel Smolle ne nastopa kot kandidat Mohorjeve.

O križu v javnih poslopih je Smolle dejal, da se tudi tozadevno docela strinja s programom Liberalnega foruma, sicer pa o diskusiji okoli križa ne »drži dosti«.

Na deželni listi LiF kandidirajo: Karel Smolle, Marjan Pipp, član predsedstva NSKS Rudi Vouk, Hanzl Mikl z Ločila, predsednik EL Andrej Wakounig in bivši svobodnjaški državni sekretar Mario Ferrari-Brunnenfeld, ki je kot koroški svobodnjaški šef bistveno soodločal, katere občine so dobile status dvojezičnosti in katere ne.

Franc Wakounig

SPOMINSKA PROSLAVA ZKP V ŠENTRUPERTU

V znamenju opomina in skrbi pred neonacizmom

Docela v znamenju spomina na prispevek partizanstva k vojaški zmagi nad nacifašizmom in k vzpostavitvi demokracije v Avstriji ter opomina pred vse vplivnejšim neonacizmom je potekala v torek, 31. oktobra 1995, spominska proslava Zveze koroških partizanov ob dnevu mrtvih v šentrupertu pri Velikovecu. Ob petdesetletnici konca druge svetovne vojne je ZKP vabila na proslavo pri osrednjem partizanskem spomeniku v Šentrupertu, kjer je pokopanih nad 80 borcev iz osmih držav. Spominske proslave so se udeležili tudi predstavniki zavezniških sil Združenih držav Amerike, Rusije kot naslednice Sovjetske zveze in Velike Britanije, zastopniki Slovenije in slovenskih borčevskih organizacij.

Predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte - Luc je v svojem nagovoru poudaril

Zavezniki svojčas in danes: Polkovnik Stallard, gen. Dolničar, kolonel Hollrah in predsednik ZKP J. Wutte-Luc

Gen. konzul Vasilij A. Kupcov

odnosi med ljudmi preprečujejo sovraštvo in kot posledico tega vojne ter vojaške spopade.

Šentrupeški partizanski spomenik, tako govornik, je na-

ca druge svetovne vojne in zmage nad nacizmom je treba ugotoviti, da je edino odpor svobodoljubnih ljudi v Evropi preprečil, da bi Evropa in svet zašla v barbarstvo.

Spomin na žrtve upora pa vse zavezuje, da prav v času nacionalističnih ekscesov, v času ksenofobije in sovraštva do tujcev okrepimo prizadevanja za mir, za sožitje in sodelovanje med narodi in ljudmi, je naglasil Sturm.

Vasilij Kupcov, generalni konzul Rusije, je posebej spomnil na tiste sovjetske vojne ujetnike in prisilne delavce, ki so se potem, ko so jih koroški partizani osvobodili, priključili tukajšnjemu uporniškemu gibanju in so pokopani na šentrupeškem pokopališču. Druga svetovna vojna ni zapustila sledov le v zgodovini narodov, ampak tudi v njihovi kulturi, psihologiji in značaju.

obnove in gradnje demokratične Avstrije, posebno priznanje pa velja tistim, ki so to omogočili.

»Dnevi kot današnji, ko se spominjamo naše osvoboditve, so danes vse bolj važni in potrebni, pa čeprav je od osvoboditve Avstrije minilo že petdeset let«, tako se je Terezija Stoisić, zelena manjšinska glasnica in državnozborna poslanka, jasno postavila na stran uporniškega gibanja. Kajti »v zadnjih desetletjih nikoli ni bilo tako važno in potrebno, dati signal proti destabilizaciji, proti vzdušju strahu in terorja, proti teroristom s pisemskimi bombami in zahrbtnim morilcem. Dnevi kot ta so zato tako potrebni, da mladina ne pozabi, da so ti, katerih se danes spominjamo, padli za svobodo demokratične Avstrije«. Politika je v nevarnosti, da bo spet zapustila bridko dediščino, kajti tudi pri nas, nedaleč stran, ne upoštevajo človekovih pravic. Danes spet različno obravnavajo ljudi, osnovne pravice so odvisne od stopnje tujstva in socialne probleme odpravljajo v nepomembnost. Stoisićeva je zahtevala družbenopolitično ofenzivo proti desnemu populizmu, ker »ne smemo dopustiti, da bi se odprla vrata avtoritarni, prefašistični tretji republiki«.

Svoj govor je zelena parlamentarka zaključila z apelom, da si petdeset let po drugi svetovni vojni vsi želimo varnosti

v tej demokratični, svobodni Avstriji, v deželi brez strahu. To varnost si želimo v spominjanju na tiste, ki so svoje življenje dali za demokracijo in svobodo. Zato nikdar ni bilo tako važno kot danes: »Nikoli več fašizma«.

Zveza koroških partizanov in Zveza slovenskih organizacij, predstavniki zavezniških sil, Slovenije ter slovenskih borčevskih organizacij so pred spomenikom, na katerem je svojčas stala pozneje razstreljena simbolna skulptura koroškega partizanstva, položili vence, moški zbor »Foltej Hartman« je proslavo oplešal s petjem, Tonči Schlapper pa z recitiranjem Kajuhovih pesmi.

Franc Wakounig

Udeležba pri proslavi je bila precejšnja

večnarodni sestav partizanskih enot predvsem na področju Svinjske planine, ki so ponese baklo antifašizma in zanetile partizanski upor severno od Drave. Luc je govoril o neminljivih zaslugah koroških partizanov za vzpostavitev demokracije v Avstriji, kajti borili so se proti ideologiji in režimu, ki je industrijsko uničevanje ljudi naredil za enega od svojih osrednjih ciljev in ki bi v primeru zmage pahnil Evropo in svet v temo in barbarizem. Predvsem pa je predsednik Zveze partizanov pozval vse k budnosti in čuječnosti pred vsemi pojavi neonacističnega nasilja, ki je svoj ostudni obraz že pokazalo s pisemskimi bombami.

Osrednji govornik proslave, predsednik Zveze slovenskih organizacij in sosveta za koroške Slovence dr. Marjan Sturm je svoj govor pričel z mislijo, da dan mrtvih ni le priložnost za dostojen spomin na žrtve nacizma, na borce za svobodo in vseh tistih, ki so trpeli in umirali v zloglasnih kacetih, ampak tudi zavest odgovornosti živečih, da se v času miru borijo za mir. Le sožitje, demokracija in humani

Predsednika ZSO in ZKP Sturm in Wutte-Luc pri pologanju venca

menjen žrtvam nacizma, ki so bile pripadniki osmih narodnosti. Usoda vojne jih je pripeljala na Koroško, kjer so se vključili v antifašistični odpor, prav tako, kot so tudi pripadniki slovenske narodne skupnosti drugod po Evropi sodelovali v tamkajšnjih odporiških gibanjih, ne glede na narodnostno in drugačno pripadnost.

Ravno ob 50. obletnici kon-

Predstavniki Rusije je izrecno omenil prispevek in delež koroških partizanov v skupnem naporu zavezniških sil pri zmagi nad nacistično Nemčijo in njenimi pomagači.

Za osvoboditev Avstrije so bila žrtvovana človeška življenja, je dejal Kupcov in poudaril, da z drugo besedo kot »osvoboditev« tistih dogodkov ni mogoče opisati. Bili so začetek

Poslanka Terezija Stoisić

SPOMINSKE PROSLAVE V ŠENTRUPERU

SO SE UDELEŽILI

za ZDA: Colonel Dale E. Hollrah
za Rusijo: Generalni konzul Vasilij A. Kupcov
za Veliko Britanijo: Polkovnik Stallard
za Slovenijo: drž. sekretar Janko Stušek in predsednik ZBNOB general Ivan Dolničar, vicekonzul Marko Vrevc ter zastopniki borčevskih organizacij vseh obmejnih občin. ZSO sta zastopala predsednik Marjan Sturm in tajnik Mirko Wakounig, Zvezo slovenskih izseljencev predsednik Jože Partl, Zvezo slovenskih žena predsednica Milena Gröblacher, v imenu NSKS pa se je proslave udeležil član predsedstva dr. Franc Wutti.
Francoski vojaški ataše na Dunaju Col. Jean-Georges Phillips se je opravičil.

PROBLEMI ŽENA

Obisk ministrice Konradove

Pred nekaj dnevi se je mudila v Celovcu ministrica za ženska vprašanja Helga Konrad, ki je letos na tem mestu nasledila Johanno Dohnal. Bila je v gosteh Zveze žena v SPÖ, v ponedeljek zvečer pa so jo na družabnem večeru v celovski restavraciji »Oskar« pozdravile tudi predstavnice Zveze slovenskih žena.

Obisk spada že v predvolilni boj in Konradova je žene opozorila na nevarnost, da bi v primeru koalicije ljudske in svobodnjaške stranke bila ženska problematika izrinjena iz političnega življenja, vsekakor pa bi najverjetneje ukinili finančna sredstva, ki so namenjena za izobraževanje žena in za ustvarjanje delovnih mest za ženske, potek emancipiranja žena pa bi doživel občuten udarec.

V pogovoru sta ji na kratko orisali delovanje ZSŽ predsednica Milena Gröblacher in tajnica Milka Kokot, Konradova

Ministrica v pogovoru s slovenskimi ženami (levo tajnica ZSŽ M. Kokot)

pa je obljubila, da se bo potrudila za podporo seminarjev naše ženske organizacije. Pogovoru je prisostvovala tudi predsednica DS »Narodnosti v SPÖ« Ana Blatnik.

Naslednjega dne pa je Helga Konrad skupaj s predsednico

socialdemokratskih žena na Koroškem Melitto Trunk izvedla akcijo z letaki zaradi 8. marca, ko bodo ostale trgovine odprte. Predvsem ženske so tega dne tiste, ki morajo na delo, kritizira Konradova.

S. W.

SMOLLE IN LIF

Odmevi niso najbolj obetavni

Kandidatura na vrat na nos Karla Smolleja pri Liberalnem forumu je med koroškimi Slovenci in pri drugih političnih strankah naletela na nič kaj dobre odmeve. Zagovorniki samostojnega slovenskega volilnega gibanja na Koroškem predvsem očitajo EL, da sklep o paktu z liberalci sploh ni bil demokratična odločitev, ampak samovoljno ukrepanje peščice oseb. Tu da ni šlo za politične odločitve v prid narodni skupnosti, še manj pa upoštevanje političnih načel EL, ampak zgolj samo za uveljavljanje sebičnih interesov Karla Smolleja, predvsem za njegovo poslaniško penzijo. Če bi mu svobodnjaki ponudili sedež, pa bi šel z Haiderjem, pravi glas ljudstva. Na trditev, da bo Liberalnemu forumu prinesel 10.000 glasov, pa na podeželju gledajo zelo pomilovalno, češ to lahko trdi vsakdo. Edinole

dokazljivo da je to samo s prednostnimi glasovi.

Ana Blatnik, predsednica »Delovne skupnosti narodnosti v SPÖ« je govorila o dvomljivi nenačelnosti Smolleja, ki svojo politično domovino najde povsod tam, kjer mu ponudijo stolček. Zanimivo pa je, da Smolle s svojo kandidaturo za LiF uresničuje prav tisti integracijski model v obstoječe stranke, ki ga »njegova« Enota lista tako odločno odklanja.

Manjšinski glasnik SPÖ v parlamentu Dieter Antoni je Smollejevo ravnanje imenoval popolnoma neresorno, ker mu je očitno popolnoma vnamar, katera stranka mu obljubi mandat. Glavno je, da ga dobi. Antoni je opozoril tudi na konceptualno nasprotje med LiF in Smollejem. LiF zagovarja interetnične modele, Smolle pa etnocentričen.

Zelena manjšinska glasnica

Terezija Stoisić je bila zaprepasčena nad Smollejevim očitkom, da je manjšinsko politiko privatizirala in da na tem področju od njegovega odhoda iz parlamenta ni bilo več napredka. Stoisićeva je opozorila na trojezično gimnazijo na Gradiščanskem, na priznanje Romov in Sintov kot narodna skupnost, in je prizadeto vprašala, ali so tudi pisemske bombe ter grožnje, ki jih je dobila kot zastopnica manjšin v parlamentu, tudi privatna zadeva? Stoisićeva je opozorila tudi na nevarnost razkola v EL, kar bi predvsem hudo vplivalo na samostojne slovenske občinske frakcije. Dodala je še, da so gradiščansko-hrvaški funkcionarji, ki so blizu Smollejevemu dunajskemu Centru narodnih skupnosti, docela zbegani in celo zgroženi nad njegovo kandidaturo pri LiF.

F. Wakounig

VOLITVE NA HRVAŠKEM

Tudjmanu je spodletelo

Kovati politično prihodnost na vojaških uspehih se tokrat na Hrvaškem ni obneslo. Že v nedeljo dopoldne je državni poglavar in vodja HDZ (Hrvaška demokratična skupnost) Franjo Tudjman na vprašanje novinarjev o napovedi izida volitev sijoč dejal: »Zna se!« s čimer je mislil na dvotretjinsko zmago svoje stranke, opolnoči ob šampanjcu pa je bil njegov obraz bolj kisel. HDZ je dobila »vsega« 43,7 odstotka oddanih glasov, najbolj boleč poraz pa je doživel v Tudjmanovi trdnjavi v Zagrebu. S tem je HDZ sicer ostala najmočnejša stranka,

vendar precej šibkejša kot doslej. Zaradi zelo zapletenega volilnega sistema, sprejetega v vsej naglici pred dobrim mesecem in pol, bo v saboru še vedno imela večino od 127 poslanskih mest, zgubila pa je možnost, da enoglasno z dvotretjinsko večino odloča o spremembi ustave. To pa je za Tudjmana najbolj boleče.

Po številu glasov HDZ sledi koalicija štirih opozicijskih strank, v kateri je tudi Istrski demokratični zbor (IDS), z 19,3 odstotka, tretji so socialni demokrati Dražena Budiše z 11,8 in četrta socialdemokratska stranka

z nekaj več kot 9 odstotki.

Opazovalci parlamentarne skupščine Sveta Evrope in Organizacije evropske varnosti in sodelovanja so že izrekli številne pripombe v zvezi z predvolilno kampanjo in neenakopravnostjo strank v državnih medijih, predvsem pa bode v oči, da imajo v novem saboru (uporni) Srbi smo tri poslanska mesta, prej pa so jih imeli trinajst. Lovec na nacistične vojne zločince Simon Wiesenthal pa je izjavil, da »po ponovni zmagi HDZ Židje na Hrvaškem živijo v strahu!«

J. R.

DUNAJ

Izredni občni zbor KSŠŠD

Na predvečer državnega praznika smo se zbrali dunajski študenti in študentke v prostorih svojega Kluba v Mondscheingasse. Povod je bil dokaj nerazveseljiv, saj se je stari odbor razšel. Predsednik Saša Sturm je odšel študirat v Gradec, tako da je stari odbor predlagal izrednemu občnemu zboru izvoliti novega.

Ravno mnogo študentov / študentk se ni udeležilo tega občnega zbora, sicer pa so navzoči ugotovili predvsem dve stvari. Prva je bila kritika staremu odboru, druga stvar pa je bila ta, da je Klub za slovenske študente na Dunaju važna institucija, saj jim nudi slej ko prej prostore za razna srečanja, pod-

pira različne dejavnosti svojih članov, deluje učinkovito preko svojih krožkov itd. Kratkoterminalno je za slovensko študentsko sceno na Dunaju krvavo potreben.

Izredni občni zbor je potem izvolil nov odbor, ki pa bo deloval le do srede decembra, saj imamo tedaj redni občni zbor. Do tedaj pa hoče s to ali ono prireditvijo poživeti KSŠŠD. Na čelu novega odbora je Nada Zerzer kot predsednica, ostali člani pa so Marko Gabriel (podpredsednik), Tanja Koren (tajnica), Marjan Gabriel (blagajnik), Darja Sticker (kulturna referentka), Martin Koren (pristojen za knjižnico) in Karli Hren (časnikarski referent).

CELOVEC – LEADER II PROGRAM

100 milijonov šil. za tri koroške projekte

Leader II program za leta 95–99

Na iniciativo Evropske komisije sodelujejo na Koroškem tri regije: zgornja molska dolina, norijska regija (Mostič, Djekše, Hüttenberg) in Rož (Carnica).

Namen teh projektov je proučevati in izdelati razvojne strategije v teh obrobnihih regijah.

Po izjavah predstavnika in vodje oddelka IV Evropske komisije dr. B. Huberja pa ima ta program naslednje cilje:

1. pospeševanje inovacij in razvoja podeželja, ki so na robu razvitejših centrov, s pretežno kmečkim prebivalstvom.

2. strukturalna brezposelnost se bo v naslednjih letih zaradi pospešene racionalizacije znatno povečala. Proti temu je treba že zdaj ukrepati in premisliti, kako pomagati podeželskim področjem, da se prepreči odseljevanje delovnih sil.

3. ustvariti nova alternativna delovna mesta in obdržati podeželje kot kulturno pokrajino (za oddih meščanov, turistov, alternativno kmetovanje itd.).

Po njegovi oceni je osnova

za uspešnost teh projektov dobra, čakajo pa še na dokončno odobritev s strani Evropske komisije. Zagotovil je, da bodo evaluirali (ocenili) učinke teh s strani Evropske komisije iniciranih projektov. Huber je povedal, da so pričakovanja visoka, vsaka regija pa je odgovorna, da začrtane cilje tudi dejansko doseže. Le tako je mogoče doseči uspehe, ki bodo v prid posameznim regijam in tamkajšnjemu prebivalstvu.

Težišča in cilji

Težišča in cilji so prirojeni posameznim regijam in odgovarjajo njihovim raznolikostim. Skupno jima pa je: ohraniti podeželje kot kulturni prostor, omogočiti in razviti kulturni turizem, razviti turizem na kmetijah in gorski turizem, kolesarske proge, razstave, razviti nove kvalitetne (kmečke) izdelke (npr. izdelke čebel Carnica itd.)

Koordinacijske pisarne pa so pri uradu deželne vlade (odelek 20). Vsaka regija je dobila tudi svojega menedžerja. m. š.

KMEČKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST (KIS)

vabi na

2) praktični tečaj: kuhanje žganja

referenta: dipl. ing. Ulrich Krell in dipl. ing. Klaus Hagmann v četrtek, 9. novembra, ob 19. uri v gostilni Podobnik, Bela/Vellach pri Železni Kapli

3) praktični tečaj: kvalitetno žganje

referenta: dipl. ing. Ulrich Krell in dipl. ing. Klaus Hagmann v petek, 10. novembra, od 14. do 18. ure v regionalnem centru v Šentjakobu v Rožu

4) šolanje pokuševalcev:

praktično šolanje za degustacijo žganja

referent: dipl. ing. Klaus Hagmann v soboto, 11. novembra, od 9. do 12. ure v regionalnem centru v Šentjakobu v Rožu
Pozor! Prijava je nujno potrebna na KIS (tel. 0463/54864)

ZA SOŽITJE

Nove pobude Iniciative manjšin

»Iniciativa manjšin« je pretekli konec tedna imela svojo letno klavzuro v Eichgrabnu pri Dunaju. Namen klavzure je bil, da se člani predsedstva in raznih delovnih krožkov pogovorijo o letošnjih aktivnostih in se pomenijo o projektih v naslednjem letu. Zelo poglobljena je bila diskusija o tem, kot kaj se Iniciativa manjšin pojmuje. V razpravi se je izkazalo, da sta njena kulturnopolitična moč in vsebinska privlačnost ravno v tem, da skuša s svojim delovanjem zajeti skupine, ki so zaradi svojega družbenega statusa kot manjšine diskriminirane. Zato se Iniciativa ne koncentri- ra samo na projekte, ki so povezani z avtohtonimi etničnimi manjšinami, marveč tudi zavzeto podpira akcije, ki so v prid tujcem, prizadetim in drugim socialnim manjšinam. S takim pojmovanjem javnega delovanja hoče Iniciativa zavestno ustvariti solidarnost med različnimi manjšinami in preprečiti, da bi delili na »pridne« in »zlobne« oz. na družbeno sprejemljive in nesprejemljive. Manjšine naj bi s takim odprtim konceptom spoznale, da nikakor niso homogene, ker so tudi v njihovih strukturah osebe, ki so zaradi svoje verske pripadnosti ali zaradi svoje prizadetosti še dodatno diskriminirane. Zdi se, da imajo predvsem nekateri politični zastopniki tim. avtohtonih avstrijskih manjšin težave s sprejemanjem odprtega koncepta Iniciative. Ta rezerviranost se kaže ob konkretnih projektih, za katere je razmeroma težko pridobiti sodelovanje iz vrst avtohtonih manjšincev. Zastopniki raznih migrantskih skupin so obžalovali, da tudi avstrijske manjšine le nerade nastopajo skupaj s tujci, ker menda svojih

problemov nočejo »mešati« z migrantskimi. Še bolj opazna je zadržanost takrat, ko gre za interese socialnih manjšin.

Udeleženci klavzure so podčrtali, da Iniciativa nima name- na, biti zastopnica te ali one manjšinske skupine in tudi noče konkurirati z manjšinski- mi organizacijami, ki imajo svoj političen in kulturnopolitičen mandat. Iniciativa se pojmuje kot odprta in nepristranska organizacija, ki iz svojih projektov noče izključevati nobenih manjšin in ki se skuša povezati z vsemi, ki delajo za izboljšanje politične klime. Zato je tudi neprimerno, da ji nekateri podtikajo stremljenje vsemanjšinske organizacije s profilom političnega zastopstva. V središču aktivitet bodo tudi v bodoče taki projekti, ki utrjujejo zavest, da je treba aktivno delati proti rasističnim in nacionalističnim tendencam. Posebnost Iniciative je bila že v zadnjih letih v tem, da je skušala biti platforma za take dejavnosti, ki so povezovala ljudi iz manjšin in večine in ki so pomagale spraviti interese zapostavljenih v javnost. S svojim stalnim angažmajem ima Iniciativa med drugim tudi za- sluge, da je avstrijska vlada pred več kot enim letom priznala Rome kot manjšino.

Letošnje aktivnosti so vseka- kor dobro spričevalo za delo Iniciative. Vigredi tega leta je bila na Dunaju serija predavanj »Roma - mit in realnost«, ki je skušala zbrisati predsodek o »romantičnem ciganskem življenju«. Veliko pozornosti sta zbudila projekt »Svetovna lite- ratura« in potujoča razstava »Ob začetku je bil Kolarič«. Septembra t.l. je bil na Dunaju enodnevni seminar »Manjšine - toleranca - šola«, ki so se ga

udeležili učitelji različnih šol in ki je kritično analiziral doseda- njo prakso medkulturne vzgoje v Avstriji. Srečanje posebne vr- ste med mladinci in odraslimi iz manjšin in večine je bil tim. »Vikend tolerance« (Toleranz- wochenende) oktobra v Jenbachu na Tirolskem, ki se ga je udeležilo nad 70 oseb iz vse Av- strije. S publikacijo »6 x Öster- reich«, ki je izšla letos pri založ- bi Drava, pa je Iniciativa dala avstrijskim avtohtonim manjšinam možnost, prikazati sebe in svoje delovanje. Ta knjiga ni samo priročnik za vse tiste, ki hočejo bolj podrobno spoznati »avtoportret« avstrijskih manjšin, ampak tvori tudi mrežo med manjšinami. Najbolj pa se je Iniciativa profilirala z lastnim strokovnim časopisom »Stimme« z naklado 7000 izvodov. Vsaka številka ima tematsko težišče, ki ponavadi skuša obde- lati specifične družbene proble- matike (npr. izobrazba manjšin; literatura manjšin; problemi doraščajočih migrantov; vpra- šanje identitete; socialna in zdravstvena situacija migrantov ipd.) raznih manjšinskih skupin. »Stimme« šteje danes med naj- bolj priljubljene in brane časopi- se, zato ga bodo v bodoče raz- pošiljali na vse višje šole Avstrije in na nekatere zdrav- niške ordinacije. Treba je pou- dariti, da v nemškem prostoru ni časopisa s podobnim profilom.

V naslednjem letu se bo Iniciativa povezala z društvi in or- ganizacijami, ki delajo v prid manjšin in katerih delovanje je usmerjeno na povezovanje med večino in manjšino. Zaradi tega v začetku 1996 na Koroškem celodnevno srečanje s sloven- skimi kulturniki in pobudami, ki se zavzemajo za krepitev kul- turnih stikov med slovensko- in nemškogovorečimi. v. w.

OBČNI ZBOR KMETIJSKE ZBORNICE

SJK - jeziček na tehtnici

Janko Zwitter, Rainer-Mente in Štefan Domej so glasovali za povišanje članarine v kmetijski zbornici

Pretekli ponedeljek so kmetijski mandatarji ves popoldan raz- pravljali o bodočem financira- nju svojega poklicnega zastop- stva. Že v delovnih krožkih in na številnih zasedanjih so več kot eno leto diskutirali o možnostih financiranja te javne ustanove.

Direktor kmetijske zbornice dr. Ernest Gröblacher je pred- ložil uradni predlog, ki je pred- videval osnovni znesek (novo), v višini 300 šil. in povišanje zneska od 500 na 600 odstot- kov od osnovne davčne vsote. To pomeni, da bi imela zborni- ca na razpolago 11-12 milijon- ov šil. dodatno za pokrivanje proračuna za leto 1996. Ta ukrep je utemeljil s tem, da je zbornični rezervni fond docela izčrpan (v letih 1981-1994 so imeli rezervo v višini 33 milijon- ov šil.).

Debata o financiranju je po- tekala v znamenju bližnjih državnozborskih volitev letos decembra in v luči težav neka- terih kmečkih obratov po pristopu k EU. Svobodnjaki so odločno zavrnilo uradni predlog in zahtevali zbornično reformo in strogo varčevanje. Frakcijski vodja socialdemokratskih kme- tov F. Prettner je ugotovil, da novi osnovni znesek prizadene predvsem male kmete. Zahteval je pravičnejšo ravnanje in odklonil povišanje obveznega prispevka. Odborniki kmetijske

zveze (VP) so utemeljili po- višanje z argumentom, da pač primanjkuje denarja. To ni po- pularno dejanje, vendar če hoče kmečko zastopstvo vnaprej učinkovito delovati, potrebuje- jo dodatna sredstva s poviša- njem obveznega prispevka, tako predsednik W. Wutscher (VP). Mandatarja SJK, S. Do- mej in J. Zwitter, sta podprla obstoj kmetijske zbornice in zahtevala enakopravnost južno- koroških kmetov na jezikov- nem in izobraževalnem področ- ju. Oba sta naslovila na občni zbor predlog, v katerem zahte- vata delovni krožek, ki naj bi se ukvarjal s temi vprašanji. To je bil za mandatarje SJK pogoj, da podprejo uradni predlog po povišanju prispevka. Ta pred- log je občni zbor posredoval predstojništvu zbornice, uspeh pa bo odvisen od določenega pritiska na kmetijsko zvezo (VP), da bo dano obljubo tudi izpolnila. Vsekakor bi pomeni- lo realiziranje tega predloga ve- lik korak naprej v boju za ena- kopravnost slovenskega jezika. Izid tajnega glasovanja je bil tak: kmečka zveza (17), SJK (2) in neodvisni Rainer-Mente so glasovali za predlog, FP (10) in SP (6) pa proti. O uradnem predlogu, ki je bil z večino sprejet, bo jeseni razpravljali in o njem dokončno odločil dežel- ni zbor. m. š.

LUTKOVNA PREMIERA NA ZILJI

Pikce igrajo in se igrajo

Resnično, prav ta vtis je nastal ob premieri »Čarobnega pi- skrča« na Ziljski Bistrici. Lani so otroci z Zilje prvič stopili na oder, bili so že takrat prav pri- srčni, letos pa, ko da bi ne poznali treme. Njihov nastop je prepričal predvsem z otroško igrivostjo, katere so se nalezli tudi odrasli. Neposrednost igre pa je iz odraslih silno težko iz- vabiti, otroci imajo očitno tu manj problemov.

Rihard Grilc je imel v rokah režijo tudi letos, v Fiesi, kamor jih je poslala KKZ, so začeli z učenjem. Zdi se, da ima Rihard prave »roke« za otročaje. Sicer je malo »pojamral«, kako težko jih je krotiti, a bilo bi čudno, če bi bilo drugače ...

»Čarobni piskrč« je ena od mnogih inačice koroške pravljice Mojca Pokrajculja. Spraševali so starejše Ziljane, sestavili tekst, napisali pesmice, ki jih je uglas-

Zadovoljni so mladi igralci poželi aplavs

bil Edi Oraže, Breda in Tine Varl sta jim stala ob strani z navodili pri izdelavi lutk in rekvizitov, potem pa je bilo treba le še vaj.

Igrali so: Tarina Druml, Veronika Mörtl, Dominik Pipp, Cvetka Popotnik, Ajda Sticker, ter Julija in Paul Wiegale. »Live« sta muzicirala Edi

Oraže in Michael Tötschnig, je- zikovno pa je pomagala Ana Mlakarjeva. Pesmice je prispe- val Marjan Pipp, za gib je skr- bel Gordana Schmidt. Izdatno so pomagali pri lučeh in zvoku Martin Zwitter in Mirko Lepu- schitz, pri organizaciji pa Sabi- na Zwitter. S. W.

VAŽNA INFORMACIJA

Civilna služba v tujini

Od leta 1992 naprej je možno opraviti civilno službo zunaj Avstrije. Služba se imenuje »Gedenkdienst« in traja 14 mesecev. Delo civilne službe je arhiviranje materialov, organi- ziranje razstav in pogovori z obiskovalci. Organizatorji te službe so omogočili delo v na- slednjih muzejih oz. ustanovah:

- Auschwitz-Birkenau
- Gedenkstätte Theresienstadt
- Terezin (Češka)
- US Holocaust Memorial Museum v Washingtonu
- Yad Vashem in Leo Baeck Institute v Jeruzalemu
- Leo Baeck Instiute v New Yorku
- Anne-Frank-Haus v Amster- damu
- Zentralrat der Juden v Ukrajini

Kaže, da bojo domači interesi- dobili ta mesta, ker povprašujejo za njimi mnogi Avstrijci v tujini, saj so jim lahko domačini v večjo oporo in pomoč pri njih- vih zadevah.

»Projekt Gedenkdienst« pri- reja vsako leto dva informacijska seminarja. Naslednji bo od 24. do 26. novembra 1995 v Salz- burgu, drugi od 25. do 28. aprila. Interesenti za seminar naj se prijavijo pri mag. Herbertu Schu- sterju, Bildungshaus St. Virgil, 5026 Salzburg, Ernst-Grein-Straße 14, ali po telefonu 0662/65901-8.

Informacije o projektu Gedenk- dienst in seminarju dobite pri ini- ciatorju in vodji projekta dr. An- dreasu Maislingerju, 6020 Innsbruck, Hutterweg 6, tel: 0512/29 10 87. Rado Lipuš

26. OKTOBER V ŽELEZNI KAPLI

Bodočnost – Evropa brez meja

Slovensko prosvetno društvo Zarja v Železni Kapli se tudi za letošnji nacionalni praznik ni izneverilo svoji tradiciji. Pred leti je namreč prvo začelo z dvojezičnimi prireditvami Dober večer, sosed. V sredo, 25. oktobra, na predvečer praznika, je v farni dvorani priredilo uspelo dvojezično prireditev in tako ponovno ponudilo sosedu roko, vsekakor pa potrdilo svojo pripravljenost za sodelovanje in mirno sožitje.

Predsednik društva mag. Jože Blajs je občinstvo pozdravil s svojo pesmijo Misel k oktobru, v kateri med drugim pravi:

Boli me! / Občutim, kako mi / hudo je, / ko se deli vse / na »moje« / in »tvoje«. / Kako naj domovina preživi, / če raztrgana ostane na dvoje?

Župan dr. Peter Haderlap je po pozdravu izrazil svoje zadovoljstvo nad to prireditvijo in se Zarji še posebej zahvalil. Še enkrat pa se je zahvalil tudi za sodelovanje na skupni dvojezični proslavi ob minulem desetem oktobru in ob tem podaril pozitiven premik v spo-

MePZ »Zarja« pod vodstvom Gabriela Lipuša

razumevanju obeh narodnih skupnosti v občini. Smisel gesla Dober večer, sosed pa je raztegnil tudi čez meje, celo čez kontinente in pri tem predstavil mlado kapelsko družino, ki je pred nedavnim posvojila otroka iz daljnje Indije.

Prisrčno je bil pozdravljen osrednji govornik prireditve

univ. prof. dr. Andrej Moritsch, ki je ob koncu šestdesetih let celo učiteljeval v Kapli. Dejal je, da je prav v tistem času, v letu 1959, v Kapli doživel orgijo objavljanja od dvojezičnega pouka. Danes na srečo vprašanje slovenske narodne skupnosti ni več tako emocionalizirano, k problemom pristopamo

bolj razumsko. Tudi pri plebiscitnih slavnih se premika na bolje, vse bolj prihaja v zavest, da je takrat vsaj polovica glasov »prišla od Slovencev«. Nadalje je prof. Moritsch govoril o utrjevanju avstrijske nacije in vprašanju slovenske identitete v njej. Menil je, da se Slovenci lahko priznavamo k tej naciji,

ker ugotavljamo, da je vse manj nemškonalna. Za slovensko narodno skupnost na Koroškem je dejal, da ima dve ponudbi, da sodeluje z demokratičnimi silami, ki ji ponujajo roko in v njej vidijo obogatitev za avstrijsko družbo, ali pa da sprejme izzivanje politično nacionalnih »Nemcev«, ki brez Slovencev ne morejo obstajati. V tej konfrontaciji pa smo Slovenci vedno izgubili. Slovenija se odpira, približuje Evropi, meja izgublja svoj pomen. To je za nas velika možnost. »Naša bodočnost je srednja Evropa brez meja!«

V kulturnem programu so nastopili recitatorji v režiji Poldeja Zundra, domači pevski zbor Zarje, kot gostje pa še zbor kapelskih upokojencev, Singkreis Hörzendorf, v drugem delu pa je boroveljski ansambel Drava izvedel koncert uglasbenih pesmi koroških slovenskih pesnikov.

Po skupaj zapeti avstrijski himni v obeh jezikih se je sodelovanje nadaljevalo v hotelu Obir.

J. R.

RADIŠE

Avstrija je naša domovina

Že petnajstič zaporedoma je SPD »Radiše« vabilo občane na skupno slovesnost ob avstrijskem državnem prazniku. Predsednik Tomaž Ogris je lahko ponosno pozdravil številno publiko in nekaj častnih gostov, med njimi nam. dež. glavarja dr. M. Ausserwinklerja, državnega poslanca dr. D. Antonija s soprogo, podžupana žrelske občine P. Käferja, dr. J. Marketza, F. Wedeniga od NSKS, dr. M. Sturma od ZSO ter tamburaško skupino iz Gradišanske in vokalni ansambel iz Velikovca.

Premagati meje

Predsednik Ogris je dejal, da so Slovenci bili pripravljeni skupno z žrelsko občino sooblikovati desetooktobrske proslave pod pogojem, da spoštujejo dvojezičnost. Do tega pa na žalost ni prišlo, ker so občinski predstavniki to odklonili. Navedel je dejstvo, da so prav slovenski glasovi pripomogli k temu, da je južna Koroška ostala pri Avstriji. Razmejitve so vzroki ali posledice strahu, ki ga je treba premagati. S prireditvijo »Dober večer sosed« hočejo ponovno skupno z nemško govorečimi državljani postaviti znamenje premagovanje meja. Ironično je dejal, da »rajši v občini gradijo dolge kanale kot pa majhen mostič«. SPD »Radiše« se je vedno iskreno zavzemalo za medsebojni respekt in premagovanje ločevanja in mej, kar najbolj jasno dokazuje vsakoletno praznovanje za državni praznik.

Upreti se terorju

Slavnostni govornik, dr. M. Ausserwinkler je udeležcem sprego-

V gosteh je bil vokalni ansambel iz Velikovca

voril tudi v nekaj slovenskih stavih. Opozoril je na katastrofalne posledice 2. svetovne vojne in na trdno upanje in prepričanje večine avstrijskih državljanov v prihodnost in v demokracijo mlade republike. Spomnil se je na žrtve, na žene in otroke, na antifašistični odpor in na ljudi, ki so se priznali h kaki drugi narodnosti ali politični skupnosti in ki so zaradi tega mnogo pretrpeli. Opozoril je na skupne napore vseh demokratov pri obnovi nove države in na mednarodno pomoč s strani zaveznikov. Treba pa se je odločno zoperstaviti vsem tistim silam in krogom, ki hočejo 2. republiko odpraviti. Vsak ima dolž-

nost upreti se bombnemu terorju in vsemu, kar je naperjeno proti človečnosti.

Za sožitje brez strahu

Demokracija pomeni pluralizem in življenje v svobodi in miru. V ospredje moramo postaviti toleranco, dati možnost dvojezičnosti in mimemu sožitju obeh narodov. Slovenski narodnostni skupnosti je treba omogočiti, da živi in razvija svojo kulturo. Ob tem je dejal, da bo od leta 1996 deželna podprla slovensko glasbeno šolo. Skupno je treba skrbeti za vzajemen konsenz, ki bo garantiral miren razvoj v deželi, kajti obe narodnostni skup-

nosti oblikujeta kulturno identiteto dežele. Za leto 2020 pa si je želel sožitje brez strahu in predsodkov. Apeliral je na vse državljane, da vsak po svojih možnostih podpre nadaljnji demokratični razvoj republike Avstrije. Označil je SPD »Radiše« kot vzor pomembnega kulturnega poslanstva in sožitja obeh narodov na Koroškem. Slavnostni večer so zaključili z državno himno v obeh jezikih. Praznična prireditev je izvenela v prijetni družabnosti. **Pester kulturni spored so oblikovali:** Otroška in mladinska skupina SPD »Radiše« (Tatjana Tolmaier in Heidi Lampichler), Tamburaška skupina iz Čembe, Gradišanska

(Bruno Radakovič), MePZ SPD »Radiše« (Nuži Lampichler) in Vokalni ansambel Velikovca (Mag. K. Kraßnitzer). Tekste so brali: Hanzl in Justl Pisjak: »Teško slovo v logorju« (Lambert Pisjak), Marco Tolmaier: »Grenzen« (Helmut Scharf), Tamara Woschitz: »Domovina« (Andrina Mračnikar), Aleksander Tolmaier: »Ohne bemerkt zu werden« (Veronika Boschitz).

m. š.

Andrina Mračnikar

Domovina

*V moji deželi je zrak čist,
drevesa so zdrava,
travniki sočni in zeleni.*

*V moji deželi
ne poznamo nasilja,
konflikte rešujemo
z besedami,
prevladujeta toleranca
in ljubezen.*

*V moji deželi
nihče ne gladuje,
dosti je kruha za vse,
vse dobrote delimo pravično.*

*V moji deželi
ne sovražimo tujcev,
ne sovražimo nikogar,
ki ni naš,
ljudi ne ocenjujemo
po veri ali barvi kože.*

*Le eno napako ima –
vse to so samo moje sanje.
Zaradi tega se trudimo,
da ne ostanejo
UTOPIJA.*

ROŽEK

Dober večer sosed

V znamenju petja je potekal kulturni večer, ki ga je priredilo KD »Peter Markovič« za avstrijski državni praznik. Pozdravne besede je spregovoril v imenu organizatorjev Aleš Schuster. Kulturni spored so oblikovali: dekleta iz Bukovice (Škofja loka), citrar Marjan Beton iz Kranja in MePZ Sele.

Povsem nerazumljivo pa je, da prireditelj tega večera pod geslom »Dober večer sosed« ni povabil kakega zbora iz Koroške same. Smešnice pa, ki jih je pripovedoval na račun žensk (le kaj so si mislile?) povezovalc MePZ Sele, spadajo kvečjemu za gostilniško mizo ali v pijansko družbo. m. š.

PREMIERA SPZ

Nov Lipušev musical na koroških odrih

Prizor iz musicla »Pokojna gospejina mama«

Po odmevnem musiclu za otroke »Jošt in Jaka«, ki je doživel 43 uprizoritev, sta se komponist Gabriel Lipuš in režiser Vinko Möderndorfer lotila novega projekta, komedije G. Feydeauja »Pokojna gospejina mama«. Slovenska prosvetna zveza je nosilec projekta in se je v dogovoru s komponistom in režiserjem odločila za tak izbor igralcev, ki so obenem pevci, da bi dosegla čim bolj kvalitetno uprizoritev musical-komedije.

Režiser Vinko Möderndorfer je znan po domiselnih gledaliških režijah predvsem francoskih klasikov komedije. Fey-

deau na slovenskih odrih je njegova prvenstvena zamisel. Feydeau je neskončno zabaven avtor, pravi virtuoz komedijskih zapletov in velik mojster komedije značajev. Toda lahkotna in nekomplcirana vsebina zahteva temeljit izvedbeni nivo, če se gledalec želi prijetno zabavati, skratka uživati komedijo.

Libreto je pripravil slovenski pisatelj Ervin Fritz in pri tem opozoril, da je od dobro spisane veseloigre do dobro zložene komične opere zgradil »samo pesniški most«, na prehod sam pa je povedel skladatelj Gabriel Lipuš, ki je avtor

glasbenega dela in tudi glavni avtor celotnega projekta.

Premiera bo v petek, 3. novembra 1995, ob 19.30 uri v kulturnem domu v Šentprimozu, nadaljnje predstave sledijo še 4. 11. in 5. 11. ob 19.30 na istem kraju.

Kot smo povedali prireditelji, gre za predstavo, ki z vso ambicioznostjo želi gledalca zabavati na dostojnem nivoju. Čeprav so med izvajalci amaterji, je pričakovati, da je musical narejen v okviru razpoložljivih danosti s profesionalnimi merili.

SEMINAR SPZ V ŠENTJANŽU

Kultura na podeželju

Del udeležencev seminarja v Šentjanžu

Začetek seminarja v petek zvečer v k & k centru v Šentjanžu je bil povezan z otvoritvijo razstave fotografij Hanzija Weissa, ki jih je posnel zadnja leta, ko je spremljal kulturno delo domačih društvenikov. Z izrednim poslušom za bistvo je ujel prizore in obraze; opazovalec je pravzaprav presenečen nad zlahtnostjo dela. Slike izpovedujejo skromnost avtorja in pomen hotenja v kulturi, da se človek dvigne nad sivi vsakdanjik, oplemeniti sebe in se razdaja drugim. Fotografije v prostorih bivše šole so na ogled še do konca decembra.

Sobota je bila namenjena predavanju, diskusijam in referatom. Iz Münchna je prišel mestni kulturni referent dr. Heiner Zametzer, ki se kar ni mogel načuditi dejstvu, da ima majhen kraj, kakršen je Šentjanž, pravi kulturni center. »Česa takega pri nas v Nemčiji enostavno ni,« je bil prevzet. Potem je tekla beseda o nalogah in izzivih regionalnih kulturnih centrov. Sodelujoči – bilo je precej nemško govorečih iz interesne skupnosti regija-kultura – so se zanimali predvsem za praktično pomoč in podporo preko uradnih institucij.

Popoldne so bili na vrsti referenti. Hanzij Rehsmann, zastopnik servisa za delovni trg, je poročal o pogojih, pod katerimi je tudi društvom mogoče,

da zaposlijo delovno silo (akcija 8000).

Brigitte in Thomas Busch sta povedala za možnosti dotacij iz sredstev Evropske unije, Hubert Gradenecker, župan bistriške občine, pa je menil, da je dobra infrastruktura pogoj za marsikatero delovno mesto. Kot povsod pa tudi na Bistrici primanjkuje poldnevni delovnih mest za ženske-matere.

Johann Kölich iz Kožentavre je predstavil projekt Carnica, ki zavzema devet rožanskih občin, in poudaril tudi pomen dvojezičnosti na tem področju. Nekoliko nenavadna je njegova »kemična« filozofija o združevanju elementov. Ljudje pač nismo atomi in tudi ni razumljivo, zakaj naj bi vsaka od narodnih skupnosti zgubila svoje značilnosti, da bi ustvarili nekaj novega ...

Mag. Peter Waldhauser, borovljski občinski odbornik, ki je tudi pobudnik zelo uspešne iniciative »Rettet das Rosental / SOS Rož«, je orisal stanje glede načrtovane hitre železnice in malce potolažil navzoče, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha. Willi Moschitz, direktor Elana na Brnci, pa je govoril o gospodarskem položaju Roža in spodnje Zilje.

Prireditelji seminarja so bili Slovenska prosvetna zveza, Krščanska kulturna zveza in IG Region Kultur.

S. W.

Premiera musicla je danes ob 19.30 v Šentprimozu!

ZAMEJSKO SODELOVANJE

... in še bomo prišli

Mladinski dom Slovenskega šolskega društva v Celovcu in Mladinski dom »Srečko Kosovel« v Trstu negujeta že vrsto let prijateljske stike. Vzgojitelji in ravnatelji se že 26 let srečujemo na pedagoških seminarjih za zamejske domove, ki jih organizira Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport. Na teh seminarjih smo se domenili tudi za srečanja med gojenci obeh domov, še posebej športnikov, ki se želijo v prijateljskem duhu srečavati na parketu telovadnic.

8. in 9. junija so bili v Celovcu »Tržačani«. Prijetno vzdušje, ki je vladalo ob tem srečanju, velik prehodni pokal, namenjen moštvo, ki je trikrat zmagalo v primerjalni košarkarski tekmi in mladostniška radovednost so nas vodili ob pripravljani naslednjega srečanja. Tokrat v Trstu. V četrtek, 19. oktobra smo se takoj po kosilu vkrcali v dva izposojena busa in se s spremljevalcema, ravnateljem Jožetom Blajsom in vzgojiteljem Petrom Svetino, odpravili v Trst. Tam

nas je na Trgu svobode že čakal ravnatelj Edvin Švab. Z njegovo pomočjo smo se prebili skozi ozke, zamašene ulice in skozi prometni vrvež temperamentnih domačinov do Mladinskega doma »Srečko Kosovel« v strmi ulici Ginnastica. Okrepčani s pripravljeno malico smo se podali v občinsko telovadnico. Prijateljska košarkarska tekma je bila napeta do kraja. Ob koncu pa je bilo domače moštvo boljše in imelo več sreče. Podlegli smo z 68 proti 76. Tržačani so s tem dosegli rezultat srečanj izenačili na 1 : 1, prehodni pokal pa je ostal pri njih.

V jedilnici doma je bilo po večerji družabno srečanje, namenjeno boljšemu spoznavanju in sprostitvi. Pri tem smo slišali marsikaj o delovanju doma v Trstu in se tako spet zblizali.

Drugo jutro je lepo vreme olajšalo jutranje »vstajalne« muke in tako smo se hitro spravili z ležišč. Ob 9. uri so nas že čakali v tržaškem pristanišču. Direktor za PR in marketing dr. Ervino Curtis nam je v daljšem

Mladi odbojkarji s prehodnim pokalom na srečanju v Trstu

predavanju predstavil zgodovinski razvoj in posebnosti pristanišča in domu podaril zanimivo pisno gradivo o tem. Kar smo slišali v predavanju, smo si potem z morja ogledali v dveh čolnih. Videli smo terminale za les, za nafto, kontejnerje, zvedeli marsikaj zanimivega o delu v pristanišču, o povezanosti gospodarstva, o pomenu pristanišča za avstrijsko gospodarstvo itd. Ogledali smo si tudi veliko lad-

jo – trajekt, ki dvakrat tedensko vozi v Albanijo in nazaj. Z busi smo se nato peljali še v mesto, si ogledali center Trsta in letalnosilko (sicer samo od zunaj) Giuseppe Garibaldi. Po kosilu smo se odpravili spet proti Celovcu, kamor smo zadovoljni prispeli k drugi učni uri, ki se pričinja ob petih popoldne.

Zahvaljujemo se Mladinskemu domu »Srečko Kosovel« v Trstu, še posebej vzgojiteljem

za brezhibno organizacijo tega srečanja, predvsem pa ravnatelju Edvinu Švabu, ki nam je s svojo iznajdljivostjo in bogatimi zvezami pripravil tako poučno in zanimivo dopoldne v tržaškem pristanišču.

Ob koncu ugotavljamo, da smo namen, tkati stike, spoznavati druge, učiti se na kraju samem, s tem obiskom dosegli. Zato smo prepričani, da je naslov tega poročila pravi. *b. j.*

SELSKA KRAJEVNA ZGODOVINA

Sele so bile republika zase

Zanimanje za krajevno ali vaško zgodovino, najsi bo starejša ali mlajša, je vse bolj opazno, posebej pa to velja za različne obletnice, kakor je letošnja. V Selah, kjer je polpretekla zgodovina zapustila neizbrisne sledove, so se občina in krajevna društva skupno odločili za niz predavanj, v katerih naj bi razni predavatelji spregovorili o zgodovinskem razvoju vasi in koroškega slovenskega vprašanja. Prvo predavanje je bilo namenjeno Karantaciji, govoril pa je dr. Joško Šavli. V drugem predavanju pa je mag. Hanzi Filipič na podlagi razpoložljivih virov orisal politično orientacijo Selanov med leti 1900–1938.

Konflikt učitelj : duhovnik

Filipič je uvodoma in ne brez določene aktualne politične vzporednosti ugotovil, da je tako kot drugod po slovenskem predelu Koroške tudi v Selah vladal antagonizem, nasprotje, med slovensko usmerjeno in konzervativno duhovščino na eni strani ter liberalno-naprednimi, a nemško oz. nemškutarško nastrojenimi učitelji na drugi strani. Nasprotje med učitelji in duhovniki je poleg političnih imelo predvsem socialne oz. in družbene vzroke, kajti za časa monarhije so učitelji pri svojem delu večinoma bili podrejeni Cerkvi oziroma krajevni duhovščini. Selske učitelje pa je plačevala in zanje bila pristojna deželna oblast in zato ta konflikt ni bil tako oster kot

drugod. Kljub temu pa je bil zaznaven in dodatno so ga netili še gozdarji in nastavljeni dveh veleposestnikov. Od konca prve svetovne vojne pa do plebiscita 1920 so v Selah poučevali samo narodnozaved-

Mladi zgodovinar Hanzi Filipič je predaval Selanom

ni učitelji, zatem pa je koroška oblast pod Košuto pošiljala večinoma izrazito nemškonačionalno (liberalno) nastrojene učitelje. Selski župnik Alojz Vauti, ki je bil steber tudi kulturnega (1912 ustanovljeno društvo »Planina«), izobraževalnega in narodno-osveščevalnega dela, pa je z raznimi krožki, med drugim z Marijino družbo, znal zaježiti in tudi izničiti politični vpliv učitelja. Uspeh župnikovega vpliva se je pokazal posebno pri občinskih volitvah v prvi republiki, ko so ženske v dosti večjem številu kot moški podprle slovensko listo. Ženske glasovnice so bile

razpoznavne po drugi barvi. Leta 1909 na primer je šolska oblast razpustila selski slovenski krajevni šolski svet, ker staršem, ki svojih otrok niso pošiljali v šolo, ni dostavljali izstavljenih nemških kazenskih

dekretoev. Za kuratorja šole je oblast določila liberalnega (nemško usmerjenega) gozdarja. Posledica tega pa je bila popolna izolacija učiteljev.

V Selah so na zahtevo staršev imeli slovensko šolo, vzporedno z njo pa je obstajala tudi utrakvistična. **Davek in volilna pravica** Splošne in tajne volitve je Avstrija uvedla šele v prvi republiki, poprej je imel volilno pravico samo, kdor je plačeval davke. Ker ženske niso smele voliti, so morale, če so plačevale davke, svoj glas odstopiti komu drugemu. Volilna pravica

je bila razdeljena na tri razrede in odvisna od višine plačanega davka. Vsak volilni razred je imel ne glede na število članov, (najmanj jih je bilo v 1. razredu veleposestnikov, največ pa v 3. razredu) enako število odbornikov v občinskem odboru. V Selah je slovenski stranki skoraj vselej uspelo dobiti večino.

Leta 1921 in 1924 je pri občinskih volitvah kandidirala samo Koroška slovenska stranka in dobila vse mandate (župana

sta bila Jagovc in F. Pristovnik). Leta 1928 so poleg Koroške slovenske stranke (12 mandatorov), kandidirali tudi socialni demokrati (1 mandat) in Gospodarska stranka (3 mandate), 1932 pa so dva mandata dobili tudi komunisti – in sicer na račun Koroške slovenske stranke, ki pa je z 10 mandati obdržala absolutno večino. Po anšlusu na nemški rajh marca 1938 je učitelj Jerolitsch takoj postal uradni gerent za občino. *F. Wakounig*

»CANTUS« IN »DANICA«

Prijateljstvo brez meja

Da so kulturniki zares ambasadorji miru in prijateljstva med narodi, je sicer stara, a dosti premalo upoštevana resnica. V torek, 31. oktobra pa je v kulturnem domu v Šentprimozu doživela veličastno potrditev. SPD »Danica« je namreč gostovala prijateljski profesionalni zbor »Cantus« pod vodstvom Emila Sokača iz zakarpatskega Užgoroda. »Danica« je med svojo turnejo v Zakarpattju z zborom navezala stike in v teku let in gostovanj se je razvilo globoko prijateljstvo. Ko se je tokrat »Cantus« vračal z uspešne pevske turnee po severni Italiji, med drugim je nastopal v Turinu, se je seveda oglašil pri »Danici« – in priredil v soboto v kulturnem domu zelo odmeven koncert. Poslušalci so do zadnjega napolnili dvorano doma, in aplavza kar ni hotelo biti konec. Na svinsvati, 1. novembra, pa je zbor udeležencem glavne maše pripravil nepozabno liturgično in kulturno doživetje. *F. W.*

KTZ praznuje 50-letnico

S posebno številko, ki so jo razposlali na vsa koroška gospodinjstva, je praznoval KTZ 50. obletnico rednega izhajanja. Rojstni dan je bil 28. 10. 1945, ko so koroški socialisti začeli izdajati tednik »Neue Zeit«. Novembra leta 1945 pa je »Neue

Zeit« izhajalo dnevno. Leta 1965 so časopis koroških socialistov preimenovali v »Kärntner Tageszeitung«, l. 1990 je morala SPÖ predati lastništvo Mediaprint, obdržala pa je redakcijsko samostojnost. Redakcijo KTZ vodi dr. Hellwig Valentin.

IRSKA

»26 + 6 = 1« in stopnjevanje nasilja

Čeprav je »samo« 60 % prebivalcev na Severnem Irskem protestantov, so v tej provinci od leta 1922 naprej vladali kot vedno – katoliški manjšini niso priznali dostikaj pravic. Katoličani so težko dobili javno službo, brezposelnost med njimi je bila vedno visoka, volilni krogi tako razdeljeni, da je bil glas katoličana manj vreden kot glas protestanta. Ko je 1965 bila preložena univerza iz katoliškega Derryja v protestantski Coleraine, se je začelo formirati na Severnem Irskem gibanje za pravice državljanov, ki je bilo mešanica študentskega gibanja à la 1968 in »Black Power«. V vseh teh letih je bila I. R. A. majhna, politično nezanimiva skupina, ki je kakor sekta predvsem sanjarila o slavnih starih časih. Borci za državljanke pravice so skušali svoj protest artikulirati predvsem na parlamentarni ravni, Bernadette Devlin je bila izvoljena z veliko večino kot Westminster MP. Toda vladajoči sloj protestantov je začel uporabljati nasilje, streljali so v vrste mirnih demonstrantov. Ko eskalaciji konfliktov niso bili več kos, so 1969 poklicali na pomoč armado, katero so katoličani sprva celo pozdravili kot osvoboditelja. Toda armada se je brez pridržka postavila na stran protestantov, katoličani so kmalu zgubili vsako iluzijo. Mnogi mladinci – brezposelni in brez perspektiv – iz Derryja, Belfasa ali Portadowna so se priključili I. R. A., ki je tako naenkrat zopet postala notranjepolitični faktor. Za zastopnike I. R. A. vojna 1916 do 22 še ni bila končana. »26 + 6 = 1« je bil njih centralni slogan in začeli so v prvih letih sedemdesetih let gverilsko vojno proti Britanskemu imperiju. Zvabili so armadne patrulje v zasede, razstrelili transporte orožja in napadli pube, gostilne, kjer so se srečevali člani armade. Britanci so reagirali z vso krutostjo. Kdorkoli je bil osumljen, da

SEVERNA IRSKA
RANA
BRITANSKEGA
OTOČJA

simpatizira z I. R. A., je bil obsojen na večletno ječo. Vodilni aktivisti »Sinn Fein« kot Gerry Adams ali Bobby Sands so bili že s 17, 18 leti prvič zaprti. Predvsem pa so Britanci njih zahteve, da jih obravnavajo kot »politične ujetnike« oziroma kot »prisoners of war«, kategorično odklonili. Ta odnos se tudi ni spremenil, ko sta dva jetnika – Bobby Sands in Kieran Doherty – bila izvoljena v parlament. 1981 je vzbudila njuna gladovna stavka svetovno pozornost, toda Maggie Thatcher je ostala neizprosna, kmalu nato so bili Sands, Doherty in nadaljnih 11 jetnikov mrtvi. Neizprosnost Britancev je samo stopnjevala nasilje. Že v sedemdesetih letih je začela I. R. A. z »Mainland-Campaign« (vojna v Angliji) in od takrat tudi v Londonu, Manchesteru, Liverpoolu reprezentanti britanske politike niso več bili varni pred bombami.

Tarče teh napadov so bila gostišča (pubi), centralne prometne vezi in posamezni politiki (Lord Mountbatten, partijski kongres konservativcev v Bristolu).

It does not take long to lose a life – Ni treba veliko, da zgubiš življenje

Anglija je sprejela zakon »Prevention of Terrorism Act«, ki je med drugim omogočal policiji zapreti osumljene osebe za sedem dni, ne da bi koga infor-

Birminghamska šesterica pred (zgoraj) in dva do tri dni po aretaciji (spodaj): Paddy, Hugh Callaghan, John Walker, Billy Power, Gerry Hunter in Richard McKenny. Psihično in fizično mučenje je bilo na dnevnem redu v britanskih zaporih.

mirala ali da bi aretiranec imel pravico, poklicati odvetnika. V tej ihti in javnem ogorčenju, ki sta sledili bombni kampanji IRA, je policija zapirala ljudi, ki so imeli samo eno skupno potezo s teroristi – bili so Irci.

»Dokazi«, ki so prišli pred sodišče, so bili sestavljeni med zasliševanji, ki so trajala dneve in kjer so inhaftirane psihično in fizično mučili. Izmučeni in zastrašeni so podpisali svoja »priznanja«, upajoč, da bo vsaj sodišče imelo dovolj razuma in bo uvidelo, da nimajo ničesar skupnega s terorizmom.

Gerry Conlon na primer je imel težko tuberkulozo, Anni Maguire je bila nepolitična mati petih otrok, ki so bili prav tako obsojeni, najmlajši star takrat 13 let, Judy Ward je bila brezdomska in v času njene aretacije težko depresivna. Ti in mnogi drugi so bili obsojeni

na dosmrtno ječo. Javnost je bila navdušena, žurnalisti niti sekunde niso dvomili, tudi sodniki ne in policija se je javno bahala, češ kako učinkovita je.

Sredi osemdesetih letih je začel vsaj del javnosti močno dvomiti o krivdi obsojencev, komiteji so bili ustanovljeni s ciljem, da se sodni postopek proti Guilford Four, Birmingham Six, Maguire Seven ponovi. V primeru Guilford Four je policija zajela, samo tri mesece po obsodbi nedolžnih, tisto celico IRA, ki je med drugim dejansko organizirala in izvedla atentate v Guilfordu in Woolwichu. Čeprav so le ti priznali in čeprav so znanstveniki potrdili njih izjave, češ da se ujemajo z vzorcem atentatov, sodišče ni bilo pripravljeno slediti novim odkritjem in Paul Hill, Gerry Conlon, Paddy Armstrong ter Carole Richardson so

bili po nedolžnem zaprti nadaljnjih 14 let. Šele pritisk nacionalne in internacionalne javnosti, odkritje, kako je policija svojčas manipulirala izjave posameznikov, da je izbrisala in zajetila vse, kar bi govorilo v prid obtožencem, ter spoznanje, da so rezultati forensičnih poskusov, ki naj bi dokazali, da je del obtožencev imel opravka z nitroglicerinom, bili napačni, je privedlo do tega, da se je sodišče ponovno bavilo s sodnimi postopki. Nekateri so bili zaprti več kot 18 let za kriminal, ki ga niso storili, nekateri, kot na primer Patrick McLaughlin, so to še danes, ker je seveda tudi za britansko pravosodje vedno znova boleče priznati, da je nedolžne ljudi leta zapirala in se zato v vsakem primeru bori proti ponovnemu odpiranju procesnih aktov.

IRA je napadala predvsem gostilne, kjer so se srečevali britanski armadni vojaki, policijske postaje, kakršna je zgoraj na sliki, pa so bile in so še zavarovane kot utrjeni bunkerji.

PIREDITVE**PETEK, 3. 11.**

- BOROVLE, na Glavnem trgu
14.00 Kmečki trg; prodaja kmečkih pridelkov
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPZ
19.30 Premiera: Feydeau/Fritz: Pokojna gospejina mama, glasbena komedija. Režija Vinko Möderndorfer, glasba Gabrijel Lipuš.

SOBOTA, 4. 11.

- ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPZ
19.30 Feydeau/Fritz: Pokojna gospejina mama, glasbena komedija. Režija V. Möderndorfer, glasba G. Lipuš.
ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – župnijski urad
19.30 Koncert Dvojezičnega zbora, vodi Edi Oraže. Zbor poje tudi ob 18. uri pri maši.

NEDELJA, 5. 11.

- TINJE, v domu
18.30 Začetek dopustniških dni za starejše ljudi, spremlja Majda Blüml (do 26. 11. ob 13. uri)
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPZ
19.30 Feydeau/Fritz: Pokojna gospejina mama; režija Vinko Möderndorfer, glasba Gabrijel Lipuš.

PONEDELJEK, 6. 11.

- CELOVEC, v pastoralnem centru
17.00 Zmenjena ura (z Vinkom Ošlakom), tema: Vsi sveti... Naša pokopališča – muzeji nevere na prostem?
ŠENTPETER pri Šentjakobu, v telovadnici – SPD »Rož«
Začetek tečaja
16.00 Izrazni ples z Jasno Knez (za otroke)
19.30 Izrazni ples z Jasno Knez (za odrasle)
Prijave na Posojilnico-Bank Šentjakob

PETEK, 10. 11.

- DUNAJ, Avstr. teden knjige v Rotovžu, vhod, Liechtenfelsgasse – Mohorjeva založba
17.00 Glasbeno-literarni večer; nast. ansambel Drava, Marjan Tomšič iz Kopra, Bertram K. Steiner iz Celovca
ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPZ
20.00 Koncert klasične glasbe, nast. Gabrijel Lipuš, Toni Kernjak in Kristijan Filipič

SOBOTA, 11. 11.

- ŠENTJANŽ, v farni cerkvi – farni svet, SPD Šentjanž
19.30 Maša po vzhodnem obredu; združeni moški zbori »Foltej Hartman«, »Borovlje« in »Valentin Polanšek«
LOČE, pri Pušniku – SPD »Jepa – Baško jezero«
19.30 Občni zbor SPD »Jepa – Baško jezero«
CELOVEC, v Domu sindikatov – TAK
20.00 Maturitetni ples Dvojezične trgovske akademije
BILČOVŠ, v avli ljudske šole – SPZ
20.00 Koncert klasične glasbe, nast. Gabrijel Lipuš, Toni Kernjak in Kristijan Filipič
VOGRČE, pri Florjanu – KKD Vogrče
20.00 Martinovanje; za ples igrajo »Gašperji«

NEDELJA, 12. 11.

- ŽELEZNA KAPLA, v farni cerkvi
9.00 Maša po vzhodnem obredu; združeni moški zbori »Foltej Hartman«, »Borovlje« in »Valentin Polanšek«
ŠMIHEL, v farni dvorani – MePZ Gorotan, EL Šmihel, društvo upokojencev Šmihel
19.30 Večer ciganske glasbe s skupino »Šukar« iz Slovenije. Pokušnja vina in mošta ter pečen kostanj!
ZAHOMC, v avli ljudske šole – SPZ
19.30 Koncert klasične glasbe, nast. Gabrijel Lipuš, Toni Kernjak in Kristijan Filipič

SOBOTA, 18. 11.

- ŠENTJANŽ, v k & k centru – SPZ
17.00 Občni zbor Slovenske prosvetne zveze
20.00 Feydeau/Fritz: Pokojna gospejina mama, glasbena komedija. Režija V. Möderndorfer, glasba G. Lipuš.

NEDELJA, 19. 11.

- ŠENTJANŽ, v k & k centru – SPZ
14.30 Feydeau/Fritz: Pokojna gospejina mama
ŠKOCIJAN, v dvorani pod cerkvijo – dekliški zbor
19.00 Staro in mlado prepeva rado

PONEDELJEK, 20. 11.

- CELOVEC, v Mladinskem domu, Mikschallee 4 – SPZ
19.30 Feydeau/Fritz: Pokojna gospejina mama

NEDELJA, 26. 11.

- VELIKOVEC, v Neue Burg (mestna hiša) – SPZ
14.30 Osrednji koncert »Od Korotana do Jadrana«, antifašistične in narodne pesmi

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

vabi na dvodnevni seminar na temo

ZA STRPNOSTki bo 10., 11. in 12. novembra t. l. v Portorožu
Prijave in informacije pri Milki Kokot, tel. 0 46 3/51 43 00-40**Kongres narodne skupnosti v Evropi
Svoboda v raznolikosti****»Evropska dimenzija manjšinskega prava«**

3. in 4. novembra 1995

v Kurhotelu Warmbaderhof/Beljaške toplice

Spored**petek, 3. novembra**

Otvoritev – Pozdrav dr. Maria Novak Trampusch – vodja Biroja za slovensko narodno skupnost

5 let Biroja za slovensko narodno skupnostmag. Karl Heinz Grasser – namestnik kor. dež. glavarja
Uvodne besede k generalni temi

Predstavitev knjige »Internationales und Europäisches Volksgruppenrecht« ddr. Karl Anderwald

ob 18. uri

Podijska diskusija »Evropska dimenzija manjšinskega prava«

ob 20. uri sprejem – vabi koroški deželni glavar**ob 20.30 uri** – kulturni spored**sobota, 4. novembra, od 9. do 12. ure**

Nove iniciative za varstvo in krepitev mnogojezične Evrope

referent: dr. Jelle Krol

Varstvo in pravice etničnih manjšin v delovanju Sveta

Evrope, referent: dr. Philip Blair (Anglija)

Smernice in instrumenti OEVS za varstvo narodnih skupnosti

v Evropi, referent: dr. Frans Timmermans (NZ)

Varstvo pravic narodnih skupnosti iz vidika OZN,

referent: dr. Zdislaw Kedzia (Pol)

od 14. do 17. ure

Iniciative DS Alpe Jadran za varstvo manjšinskih pravic

referent: dr. Antonio Scaglia (I)

Značilne etape v novem razvoju evropskega manjšinskega

prava iz mednarodnopravnega vidika

referent: poslanik dr. Klaus Fabjan (A)

Uresničitev mednarodnih pogodb Sveta Evrope na področju

manjšinskega prava v Avstriji, referent: dr. Meinrad

Handstanger (A)

Povzetek in zaključna beseda: univ. prof. dr. Christoph Pan

Slovenski vestnik čestita:

gospodu **Karliju Miklu** iz Loč za 60. rojstni dan; gospodu **Francu Schusterju** iz Rožeka za 80. rojstni dan; gospe **Pepci Oraže** z Zgornjega Kota v Selah za rojstni dan; **Pavli** in **Karliju Kulte-rerjevima** z Rakul pri Tinjah za 40. obletnico skupnega življenja; gospodu **Hubertu Kogoju** iz Lobnika za 30. rojstni dan; gospodu **Šimeju Dlopstu** iz Vogrč za 84. rojstni dan; gospodu **Johanu Aichholzerju** z Brda ob Baškem jezeru za 87. rojstni dan; gospe **Liziki Kap** za 60. rojstni dan; gospe **Pepci Sadjak** iz Šmihela za 65. rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev Podjuna: **Mariji Schiffrer** iz Mokrij; **Justini Brežjak** iz Žitare vasi; **Mariji Jelen** in **Karlu Sekolu** iz Dobre vasi; **Jožefu Križniku** iz Sinče vasi in **Elizabeti Golavčnik** iz Podjune; za osebne praznike članom društva upokojencev Pliberk: **Karlu Mertu** in **Herti Kumer** z Bistrice; **Kristijanu Dlopstu** iz Večne vasi; **Karlu Wutteju** iz Brežke vasi; **Marti Kreutz** z Blata; **Ceciliji Lunder** z Letine; **Šimanu Pavliču** iz Globasnice za 75-letnico ter **Neži Krewalder** iz Strpne vasi

za 70. rojstni dan; gospodu **Šimanu Maletu** iz Celovca za dvojni praznik; gospe **Elizabeti Leitgeb** iz Strpne vasi za rojstni dan; gospodu **Marku Čiku** iz Libuč za osebni praznik; gospodu **Franciju Pegri-nu** s Šajde za rojstni dan; gospe **Katri Magek** in **Mici Užnik** iz Borovelj za rojstni dan; gospodu **Franciju Maku** – **Žerjavovemu** iz Borovelj za rojstni dan; gospe **Mariji Babič** iz Globasnice za 50. rojstni dan; gospodu **Francu Schusterju** iz Rožeka za rojstni dan; gospe **Jelici Steiner** z Leš za rojstni dan; gospe **Nanki Krautzer** iz Rožeka za rojstni dan; gospe **Katarini Dovjak** iz Podgrada za 78. rojstni dan; gospe **Marti Schellander** iz Rožeka za rojstni dan; gospe **Ani Zablatnik** iz Bilčovsa za rojstni dan; gospodu **Ludviku Ogrisu** iz Lipice za rojstni dan; gospodu **Francu Kukovi-ca** iz Sel pri Žitari vasi za rojstni dan; gospe **Ančki Kokot** iz Celovca za rojstni dan; gospodu **dipl.-inž. Štefanu Oražetu** ž Radiš za rojstni dan; **Andreju Wieserju** častnemu predsedniku »SPD Borovlje«, vse najboljše za rojstni dan.

Radio Koroška**SLOVENSKE ODDAJE**

- Četrtek, 2. 11.**
18.10 Rož – Podjuna – Zilja.
Petek, 3. 11.
18.10 Kulturna obzorja.
Sobota, 4. 11.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.
Nedelja, 5. 11.
6.30 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel J. Valeško.
18.10 Dogodki in odmevi.
Ponedeljek, 6. 11.
18.10 Kongres narodnostnih skupnosti.
Torek, 7. 11.
18.10 Partnerski magazin
Sreda, 8. 11.
18.10 Koroški zbori.
21.04 Primorski obzornik.

Dober dan, Koroška**NEDELJA, 5. 11.**

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 6. 11.

17.20 TV SLO 1

- »Evropska dimenzija manjšinskega prava«: kongres o narodnih skupnostih – letos v Beljaku.
- Poklon Žrtvam nacional-socializma: Zveza koroških partizanov in predstavniki nekdanjih zavezniških sil ob skupni prireditvi v Šentrupertu pri Velikovcu.
- Je pa streha s slamco krita: dragoceno obrt nekateri še obvladajo, vendar jarčne slame ni več.
- Kmečke hiše v Karavankah: primeri dediščine hribovskih kmetij pod Košuto.
- Pravilno sajenje in negovanje sadnih dreves: prispevek k ohranitvi kulturne krajine in skoraj pozabljenih vrst sadja.
- Užitek nedotaknjene narave: v turističnem kvizu »Tour '95«: tokrat predstavljamo terme Zreče in Roglo.

SLOVENSKI VESTNIK**Uredništvo**

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov
s posebnim poudarkom na
narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

Slovenska študijska knjižnica

Mikschallee 4, 9020 Klagenfurt/Celovec,
telefon 0463/32385

obvešča in vabi vse ljubitelje slovenske knjige, da so knjige, ki so objavljene za **bralno značko** v šolskem letu 1995/96 na razpolago in dosegljive v knjižnici. Slovenska študijska knjižnica letos že 19. vabi in organizira akcijo »Bralne značke« s slovenskimi prosvetnimi društvi, z Mladinskim in Modestovim domom in slov. gimnazijo!

Potek dela

Organizatorji in mentorji BZ (Bralne značke) skušajo navdušiti čim več mladine za akcijo.

Organizatorji in mentorji za določeno skupino bralcev določijo čtivo. (Za nas je Slovenska študijska knjižnica izbrala čtivo na osnovi predlogov s strani Zveze bralnih značk Slovenije).

Nato se v šolah, v knjižnicah, domovih in društvenih prostorih objavijo seznam najboljših mladinskih knjig. Knjige so razvrščene po starostni stopnji in bralec ima možnost izbirati knjige. Prebrati mora vsaj pet knjig. O prebranih knjigah se lahko pogovori z mentorjem.

Prijava je prostovoljna!

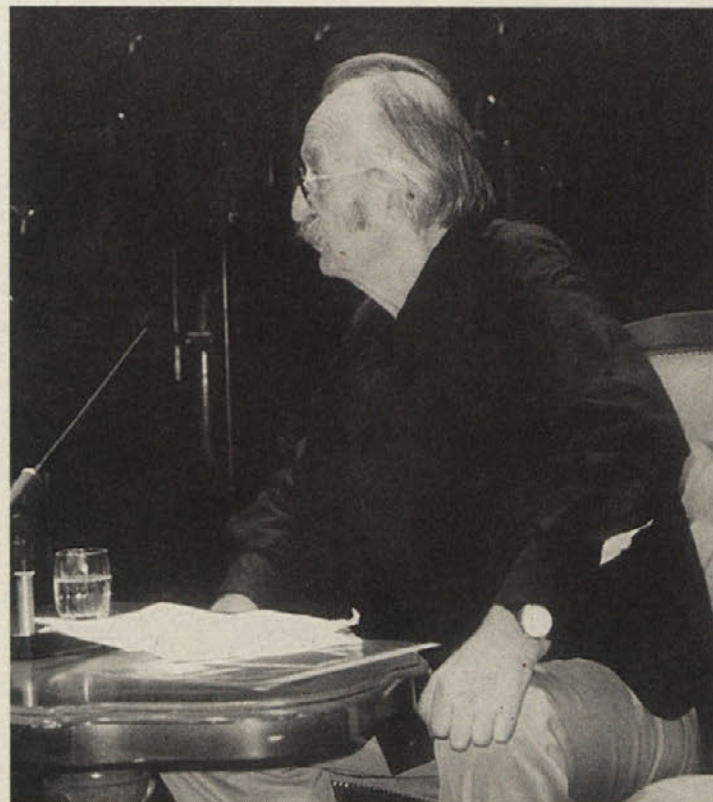
Ko smo delo opravili, mladim bralcem na svečanosti podelimo značke in knjižne nagrade. Na zaključno podelitev po možnosti povabimo tudi pisatelje, ki berejo iz svojih del ter pripovedujejo o svojem življenju in delu.

Vsak udeleženec akcije naj si izbere iz določenega čtiva najmanj pet knjig, katere (po navadi) med šolskim letom prebere.

CANKARJEV DOM

Brali so koroški avtorji

Društvo pisateljev v Ljubljani je povabilo koroške slovenske besedne ustvarjalce na literarni večer v Cankarjev dom. Pozdravil jih je predsednik tamkajšnjega društva Evald Flisar, predsednik koroškega društva Herman Germ pa je pozdravu izrazil predvsem zadovoljstvo, da se stiki razvijajo tudi preko meje. V Štihovi dvorani so brali Tonči Haderlap, Sonja Wakounig, Jani Oswald, Anita Hudl, Herman Germ in Janko Messner. Pravzaprav je bilo zadnja leta leta le malo takih stikov s Slovenijo, zato je res že skrajni čas, da nam pesniki in pisatelji izza meje kmalu vrnejo obisk!

Janka Messnerja, ki je bral iz svojih del, pozna tudi vsa Slovenija

9 KRIŽANKA Sonja Wakounig

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
11				12						
13			14					15		16
17		18			19			20		
21				22						
23			24		25		26	27	28	
	29	30					31			32
		33			34	35		36		
			37		38					
39	40	41			42			43		
44					45					

Vodoravno: 1. ime slovenske založbe v Celovcu 11. koroški slikar (Valentin) 12. brezbožnik 13. Fran Finžgar 14. primerek knjige ali časopisa 15. namig, nasvet 17. del okostja, kjer se začne stegnenica 19. poldrag kamen 21. grški bog vojne 22. kadar 23. banja 24. organ vida 26. velika gozdna mačka, luks 29. škandal, vznemirljiv dogodek 31. reka v Angliji 33. velik avstralski ptič 34. sibirska reka 36. krilo rimske konjenice 37. dunajski režiser v Burgtheatru (Klaus) 39. oceana v šoli, enica 42. angleško »uho« 43. življenjska tekočina 44. posestvo v severni Ameriki 45. čistoča, snažnost

Navpično: 1. slovenska pisateljica (1878–1926, Njeno življenje) 2. antična posoda z ošiljenim dnom 3. italijanski spolnik 4. poldrag kamen 5. prebivalca dežele v južni Nemčiji 6. najmanjši delec elementa 7. stari očka, dedej 8. Ribar Ivan 9. italijansko mesto, znano po vinu 10. impresija, zaznava 16. pošta-telegraf-telefon 18. zmrznjen, iz

ledu 20. petero Mojzesovih knjig, judovsko versko slovo 24. tekoča maščoba 25. Turek, Osman 27. domače žensko ime (Johana) 28. najvažnejša začimba (iz morja) 30. kdor koplje 32. ime, pridevek 35. oblika imena Barbara 38. angleška pritrdilnica 40. predlog 41. avtomobilska oznaka za Knin

Rešitev iz prejšnje številke:

Vodoravno: 1. Primož Trubar 12. Aida 13. izobara 14. vseмир 16. korak 17. Juno 18. šoba 19. etat 21. Ortner 23. ko 24. lenivec 26. eremit 29. gos 31. Radiše 32. ali 34. izprati 38. os 39. Jena 41. njorka 43. averzija 46. ius 47. kic 48. snaga

Navpično: 1. Pavle Kernjak 2. ris 3. ideja 4. mamut 5. žiro 6. TZ 7. rok 8. uboštvo 9. baronesa 10. Arabec 11. rakar 15. in 20. tora 21. on 22. rig 24. lišp 25. eter 27. edinec 28. mizar 30. lisast 33. lokus 35. Anja 36. Tjaž 37. Io 40. Evi 42. Rio 44. ZS 45. in

Utrinek iz Frankfurta – Slika je bila posneta natanko 10. oktobra letos v središču Frankfurta, v pasaži pred glavnim kolodvorom. Kar ni mogoče pri nas, je mogoče v Nemčiji. Če bi videli tak napis v Celovcu, bi bila to senzacija, ki bi ji ne bilo para. Le zakaj pravzaprav? Noben od Nemcev do danes ni še dobil izpuščaja zaradi tega. Zdi se, da je okolje na severu bolj zdravo in alergije pri nas pogostejše ...

PROSVETNA INICIATIVA

Bilčovska jesen

Slovensko prosvetno društvo BILKA v Bilčovsu Vas prisrčno vabi na glasbeno, literarno in gledališko prireditev v okviru Bilčovske jeseni.

Sobota, 11. november 1995, 19.30, avla ljudske šole v Bilčovsu

Koncert klasične glasbe

Nastopajo Kristijan Filipič (flavta), Toni Kernjak (klavir), Gabriel Lipuš (bariton) in Margit Fussi (klavir).

Petek, 17. november 1995, 19.30, gostilna Seher v Velinji vasi

Dvojezično literarno branje

Bereta pesnik in pisatelj Kajetan Kovič ter satirik in pisatelj Žarko Petan. Slovenska literat bosta brala v izvorniku in v

nemškem prevodu.

Nedelja, 19. november 1995, 14.30, k 6 k center v Šentjanžu
Komedija z glasbo »Pokojna gospejina mama«
Glasba Gabrijel Lipuš, režija Vinko Möderndorfer.

Marginalija k programu:

Slovensko prosvetno društvo Bilka je bilo ustanovljeno 20. decembra 1911. Letos pa prvič prireja Bilčovsko jesen.

Kristijan Filipič je bil rojen leta 1972 v Bilčovsu, trenutno študira na Mozarteumu v Salzburgu. Prav tako študent Mozarteuma je Toni Kernjak, ki je bil rojen leta 1974 v Celovcu. Margit Fussi, ki nam ni povedala rojstnega leta, koncertira v Avstriji in v inozemstvu. Gabrijel Lipuš je bil rojen leta 1965

v Železni Kapli ter poje, aranžira in komponira. Pesnik Kajetan Kovič je bil rojen leta 1931 v Mariboru in je bistveno sooblikoval slovensko literaturo tega stoletja. Satirik Žarko Petan je bil rojen leta 1929 v Ljubljani in je danes – ob pisanju in ob režiranju – generalni intendant RTV Slovenija. Georges Feydeau, brat pisatelja Ernesta, je živel med leti 1821 in 1873 ter bil francoski literat. Ervin Fritz je bil rojen leta 1940 v Preboldu in je soavtor antologije »Nirgendwo eingegeben Spur«. Vinko Möderndorfer, slovenski pesnik in režiser z nemškim priimkom, je bil rojen leta 1958 v Celju, že leta 1978 je v »Uvodni pesmi« zabeležil: »ne / ne streljate / v pianiste / razglašeni / so / klavirji«. V Bilčovsu je razglašena jesen, pridite in si jo ogledajte!

Prosili Vas bomo le za prostovoljne prispevke in za zanesljivo udeležbo!

Ponovno zadnje mesto za SAK

Mario Pihorner se je zelo trudil in dal drugi gol za SAK

II. ZVEZNA LIGA

SAK – Flavia Solva 2 : 3 (0 : 0)

SAK: Preschern, Wölbl (21. Wuntschek), Zankl, A. Sadjak, Blajs, Susič, Eberhard, Smid, M. Sadjak, Pihorner, Martini (78. Lippusch)

Gol za SAK: Hermann Lippusch (79.), Mario Pihorner (85.)

SAK prepozno odločno zaigral

Upanje, da bo zmaga v Leobnu dala še dodatni pogon slovenskim atletikom, se le ni uresničilo, saj so tekmo proti Flavii Solvi izgubili.

Do 70. minute je vse kazalo, da se bo srečanje končalo neodločeno, gostje so igrali zelo defenzivno, Sakovci pa pred golom niso imeli potrebne sreče. Dejansko je bila tekma do takrat zelo izenačena, na obeh straneh ni bilo pravega ognja. Iz napake obrambnega igralca Wuntschka pa se je gostom ponudila prva možnost za gol, ki so jo tudi takoj izkoristili. Še preden pa so se igralci SAK sprijaznili z zadetkom, so pre-

jeli že drugega. Gostje še niso imeli dovolj. V 76. minuti se je tretjič zatresla mreža za Preschernom.

V tej situaciji je trener Kirisits iz tekme vzel Edija Martinija, ki je imel največjo priložnost za SAK, katero pa je uničil nasprotni vratar. Namesto njega je prišel v tekmo Hermann Lippusch, ta je zmotil vratarja, ki žoge ni kontrolirano odbil in že se je Lippuschu ponudila možnost, ki je skrajšal rezultat na 1 : 3. Sedaj so nogometaši SAK pritisnili, zaigrali bolj odločno in kmalu je M. Pihornerju uspel še drugi gol. Za izenačitev rezultata pa je zmanjkalo časa.

Težka poškodba kapetana Wölbla

Na žalost se je v tekmi proti Flavii težko poškodoval kapetan Christian Wölbl. Pri dvoboju z igralcem Flavie je imel smolo in si poškodoval koleno. Z rešilnim avtomobilom so ga takoj odpeljali v bolnišnico. S to poškodbo Wölbl izpade za jesenski del tekmovanja. Želimo mu, da bi čim prej okreval.

Trener Kirisits ostaja optimističen

»Kljub današnjemu porazu sem za naprej optimističen, sploh če pogledamo, kako zelo so se ujeli igralci, ko je bilo že tri proti nič za goste. Seveda bi si za premiero na domačem igrišču želel drugačen izid.

Če pogledamo na tabelo, smo sicer na zadnjem mestu, vendar razlike niso tako velike, da bi bilo že vse izgubljeno.

Vsi igralci si prizadevajo, hočejo zmagati, vendar danes nismo imeli sreče. Pred nami so še tri tekme, kjer imamo ponovno možnost, da povišamo naše število točk. Ob koncu pa bomo videli, na katerem mestu bomo zaključili.«

2. RAZRED A

SAK II – Trg II 0 : 0

Tudi tokrat je SAK imel vrsto lepih priložnosti, vendar, kot že v tekmah poprej, jih napadalci niso izkoristili.

PODLIGA VZHOD

Vetrinj – Bilčovs

Bilčovs, ki si je z dvema polnima uspehoma v zadnjih dveh tekmah zopet zagotovil mesto v prvi tretjini lestvice, je tudi proti Vetrinju ostal neporažen.

Zaradi prekrška brez žoge je Quantschnig moral zapustiti predčasno igrišče. Kljub temu je Bilčovščanom uspelo rešiti še točko.

1. RAZRED D

Šmihel – Sele 1 : 1

Šmihelska ekipa trenerja B. Geradnika vsekakor preseneča v tem razredu, saj je v jesenskem delu prvenstva v 14 tekmah le

trikrat podlegla.

Vendar so proti Selanom, ki so celo računali s presenečenjem, dosegli le neodločen rezultat.

ŠAH / KOROŠKO PRVENSTVO

Prva zmaga SŠZ/Carimpex 1

4,5 : 3,5 proti BSG Raiffeisen Celovec – Protest proti WAC zaradi nešportnega obnašanja je bil uspešen

Šahisti Slovenske športne zveze/Carimpex I so preteklo soboto slavili svojo prvo zmago v prvenstveni sezoni 1995/96. Čeprav ekipa ni nastopila v najmočnejši postavi – manjkali so Mirko Kunčič, Gorazd Živkovič, Dunja Lukan in Franci Rulitz – so dobili dvoboj proti moštvo BSG Raiffeisen Celovec s 4,5 : 3,5. Zmagala sta Arnold Hattenberger in novi igralec SŠZ, Idričan Boris Mitrovič, remizirali pa so Silvo Kovač, Jozi Amrusch, Ivko Fern, Robert Hedenik in Ivan Lukan.

Uspešen je bil tudi protest, ki ga je SŠZ vložila proti WAC za-

Najboljši strelec doslej, W. Motschilnik, je tudi tokrat dosegel en gol, za Selane pa je bil uspešen N. Travnik.

Globasnica – Grebinj 1 : 3

Odkar v Globasnici zopet igra legionar Hren, gre moštvo na bolje, tokrat pa je Grebinj bilo le boljše moštvo.

radi nešportnega obnašanja v prvem kolu, ko je nek igralec WAC svojemu soigralcu povedal potezo. Razsodišče koroške šahovske zveze je v prvi instanci odločilo v prid SŠZ, tako da je Dunja Lukan dobila partijo na peti deski. Rezultat prve tekme se zato glasi 3,5 : 4,5.

S serijo visokih zmag pa je nadaljevalo drugo moštvo SŠZ/Posojilnica Celovec. Proti drugi ekipi Možberka se je tokrat končni rezultat glasil kar 5 : 0. Zmagali pa so Rupert Reichmann, Gusti Vukanič, Borut Živkovič, Tončka Einspieler in Hanzi Sablantik. SŠZ/Posojilnica II je s skupaj devetimi točkami obdržala vodilno pozicijo na lestvici 4. razreda B.

SŠK »Obir« 1 premagal tudi Grabštanj

Prva ekipa SŠK »Obir« iz Železne Kaple uspešno nadaljuje prvenstvo v 2. razredu D. Po zmagi v prvem kolu proti Frantschachu so Kapelčani v drugem kolu odpravili tudi Grabštanj. Končni rezultat se je glasil znova 5,5 : 2,5. Obirčani pa so si z drugo zmago zagotovili mesto prav na vrhu lestvice. Zmagali so tokrat

Dušan Jokovič, Johann Wolte, Wolfgang Moser in Andreas Karner, remizirali pa brata Hans-Christian in Harald Wolte ter ravnatelj Josef Hanschou. Drugi poraz v drugi tekmi pa je utrpela druga ekipa SŠK »Obir«, ki je tretji ekipi Velikovca podlegla z 1 : 4. Remizirala sta Manfred Topar in Mirko Pasterk. I. L.

Poraz Dobljanov v Koroškem derbiju

V četrtek, 26. 10., so Dobljani igrali z moštvom Hypo iz Celovca. To je bil letos prvi koroški derbi v 1. zvezni ligi. Veliko navijačev je spremljalo moštvo Dobljanov v Celovec.

Hypo je bil v prvem nizu precej močan in Dobljani so bili vedno v zaostanku. Pri stanju 10 : 14 je Bojan Mlakar, legionar Dobljanov, dobil rdeči karton, Dob pa kazensko točko, pa še set je izgubil. V drugem setu so Dobljani igrali bolje in niz tudi dobili s 15 : 12 in tako izenačili na 1 : 1. Tretji niz je bil zelo napet, kajti Dobljani so bili že 4 : 10 v zaostanku, vendar so se potem priborili na 11 : 12. Toda na koncu niso imeli

dovolj moči in so niz izgubili z 12 : 15. Četrty niz so Dobljani dobro pričeli in tudi že z nekaj točkami vodili, a kmalu so spet bili 8 : 10 v zaostanku, Hypo je potem vodil že z 11 : 14. Dobljani se niso vdali in so se borili naprej, a izgubili z 11 : 15. Končni izid tekme je torej bil 3 : 1 za Hypo.

Dobljani so dobili tudi nekaj rumenih kartonov: Alan Adžovič in Martin Micheu po 1, Bojan Mlakar 2 rumena in 1 rdeči karton. V odbojki rumeni ali rdeči karton pomenita denarno kazen. Tekmo v soboto, 28. 10., proti Union Steyr pa so Dobljani odločili v svoj prid s 3 : 1 v nizih. M. T.

Predstavitel naraščaja – V odmoru glavne tekme med SAK in Flavio Solvo je Slovenski atletski klub gledalcem predstavil svoj naraščaj. Okrog 150 mladih (od 5 let pa do 16 let) trenutno tekmuje v raznih skupinah. Mladi nogometaši s svojimi trenerji kar vzorno zastopajo svoj klub, saj so skoraj v vseh skupinah med prvimi.

V predtekmi pa so se pomerili nogometaši pod 16 (trener mag. Mirko Oraže) s sovrstniki in v zadnjih minutah rešili še točko. Ko je Šentandraž vodil že s 2 : 0, so postrili napad, za gola sta poskrbela Kesselbacher in Igor Woschitz.

Na sliki vidite moštvo pod 16 v novih dresih, ki jih je klubu darovalo znano gostišče »SMUK« pri Tržiču in ki na ta način podpira in pomaga Slovenskemu atletskemu klubu.